

Erő-Egészség.
„Szent-Anna“
 malátacekes (tápsütemény).
 Elsőrangú tanárok és orvosi szakhatóságok által ajánlott tápsütemény malátából minden egyéb liszt hozzáadása nélkül készült.

Speciális erőtápszer.

Ugy. védve.
 Rendkívül könnyen emészthető, a testtany gyarapodását előmozdítja, óriási tápértékű, kellemes íszű, gyomor- és emésztési zavarokban szenvedők sikerrel használják.

Egészségeseknek, lábadozóknak, betegeknek, felütőknek és gyermekeknek egyaránt alkalmas. Erősei zárt doboz 1 frt 25 kr. Postaküldemények utánvéttel. Kapható csakis zárt dobozokban minden fűszerkereskedésben és gyógyszerüzemben. 9548

Főraktár: HOFFMAN JÓZSEF
 cs. és kir. udvari szállítóval,
 Budapest, V. kerület, Báthory-utca 8. szám.

MINDIG AZT HITTEM.

hogy csunya maradok és sohasem fogok férjhez mehetni. Feltevésemben kellemesen csalódtam, mert olvastam a hirdetésekét és abban megtaláltam a régi jó hírnevét.

DIANA-CRÉMET.

mely száraz, nappal is használható és Z. Bárdi Gabitól hallottam, hogy ő is Diana szépsítő szereket használ. (Tudvalevő dolog, hogy Z. Bárdi Gabi asszony egyike a legszebb asszonyoknak.) A ki egy próbat tesz a Diana-crémrel, puderrel, szappannal, hajszeszszel, az soha mást nem fog használni, mert ehhez hasonlót nem találtak fel. Diana-crém 75 kr., Diana-puder 75 kr., Diana-szappan 75 kr., Diana-hajszesz 75 kr. Bármelyikből 3 db két frt. — Készíti csak a **Diana-gyógyszertár**, Budapest, VII. kerület, Károly-utca 5. sz. Főraktár: **Török József** Király utca 12.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE
 BUDAPESTEN

Meglepő gyógyhatással bír különösen **női bajokban**, továbbá alhasi és általános vérbőségben, verőcéri pangások esetén máj- és lép-bajokban, aranyérbén stb.

Idény április 15-étől szept. végéig.
 65 fűrdőszoba;
 számos külön berendezett kényelmes vendégszoba. Vendéglő méreket árú ételek és italokkal.

Rendelő főorvos: 9466
Dr. POLGÁR EMIL.
 Villamos vasuti állomás.

POCKET-TELESKOPE.

Uj optikai készülék, melynek segítségével óriási távolságra, mér-földekre lehet ellátni. Emberek, állatok stb. igen nagy távolságban is felismerhetők. Nélkülözhetlen ugy katonatiszteknek, vadászoknak, erdőszelőknek, turistáknak valamint kirándulások alkalmával. A Pocket távcső a mellényzsebben való hordásra van összehajlítva és egy óráig szorított segítségével bármely élethez is ráerősíthető. Ára darabonként a pénz előleges beküldése mellett 2 K 40 fill. franco. Utánvételt a pénz előleges beküldése mellett 3 db 10 K. Portó külön számítottatik. 9685

KANN IGNÁCZ, Wien, II., Lilienbrunn-gasse 17. sz.

MATTONI-FÉLE GISSHUBLER
 TERMÉSZETES SAVANYU-KUT

Alapítvány 1878.

Telefon 15-36.

Lawn-Tennis, Lawn-Tennis, Lawn-Tennis, Lawn-Tennis, Lawn-Tennis, Lawn-Tennis, Lawn-Tennis, Lawn-Tennis, Lawn-Tennis, Lawn-Tennis.

Seffer Antal
 Képes árjegyzék kívánatra.
 Ipartelepe és angol sportjátékok gyári raktára
 Budapest, Károly-utca. boltszám 12 (Központi város-ház épület.)

Függő-ágyak, Fehér tollalánosítók, Lohalok, Zsákok, Ponyvák, Hálók, Baromlyifűtők, Gáz-kezelők, Kézi-kezelők, Damp-kezelők, Elektromos-kezelők.

LUSER L.-féle turista tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer, tyuzkem szemölcsök és talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrelszarusodás, ellen. A hatásért jótállás vállal-tatik.

Központi szétküldési raktár: **SCHWENK L.**, gyógyszerész **MEIDLING-BÉCS.** Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellette védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. — 1 doboz ára 1-20 kor. Vidékre 1-80 kor, előzetes bejelentés mellett bérment.

Magyarországi főraktár: 9578
Török József gyógyszer., Budapest, Király-u. 42. Andrássy-út 26.

SERRAVALLO 9397
CHINA-BORA VASSAL
 kitűnő helyreállító szer **gyöngék, vérszegénység és lábbadozók** számára. Ajánlja és használja orvosi kitűnőségeitől, 1200-nál több orvosi elismerésével.

Kitűnő íz.
 Kifűtve több arany és ezüst éremmel.
 Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.
 Kapható minden gyógyszerüzemben.
Serravallo J. gyógyszer. Triesthen.

Szeplő, himlőhely, sömör, májfolt-fakadékok, pers-nés, orrvörösség és minden egyéb arcztisztálanság ellen legjobbnak bizonyult már 52 év óta dicsegetreméltón ismert s a törvény-kivánalmának megfelelő

Vukovári arcz-tisztító kenőcs és szappan.

Nagy tégely K 1.60, kisebb K 1.— Szappan 1 korona.

Főraktár: **Török József** gyógyszerüzem Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szám.

Tavaszi és nyári évad 1902.
Valódi brünni szövetek.

Egy 3.10 m. hosszú frt 2.75, 3.70, 4.80 jó szövetnek, mely teljes frt 6.— és 6.90 jobb szövetnek, mely teljes frt 7.75 finom (kártya) ad, ára csak frt 8.65 legfinomabb (kártya) ad, ára csak frt 10.— legeslegfinomabb

valódi gyapjából.

Fekete szalonöltönyre való szövet 10 frt, valamint felöltőszöveteket, turista-loden, legfinomabb kammarn stb. gyári áron szállít a lelkiismeretesen és szolidán elismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünben.
 Minták ingyen és bérmentve. Mintaszertini szállításért kezeskedve. A **magyarrendelő előnyel** igen nagyok, ha a szöveteket **egyesen** a fenti üzög **gyárhelyén** megrendelik. 9541

ESZMENYI KEBEL

érhető el a **Pillules orientales** által, Ratió gyógyszerüzeméből Párisban, Passage Verdeau 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnek ártsa, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel idomának szilárdságát biztosítja. Egy évtizedes ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: **Török József**, Budapest, Király-utca 12. sz. 9408

Dr. Lengyel nyirfabalzsam
 kir. szab. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyirfából kifolyik, ha annak törzset megfürjük, emberemlékezést óta mint a legkínzóbb szépiószert volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasításai szerint balzsamná alakítottuk át, csak akkor nyer igazán esodlatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrszövetet, már másnap csaknem észrevehető pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehére és gyöngyödé válik. Ezen balzsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arczsint, a bőrnek fehérséget, gyöngyöséget és üdéséget kölcsönöz; a legrosszabb idő alatt elűvölt a szeplőt, májfoltot és anyajegyeket, orrvörösséget, bőrtörést s a bőr minden más egyéb tisztálanságát. Ára egy korsónak használati utasítással 3 korona. Kapható minden jóbb gyógyszerüzemben.

A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel egyidejűleg a **Dr. Lengyel-féle** 9579

Opo-crémet használni. Egy tégely 1 kor. 20 fill.
A dr. Lengyel-féle Benzoe-szappan
 a legalkalmasabb higiénikus szappan, amely a bőrtényhővé és fehérré teszi és hirtára van a balzsam jó hatását fokozza. Egy darab ára 1 korona 20 fillér. Főraktár Magyarország részére **Török József** gyógyszerüzem, Budapest VI. ker., Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szám.

Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé.

== Egy háziasszony se készlekedjék tovább ezt az egészséges és ízletes kávéval bevezetni.

23. SZÁM. 1902. BUDAPEST, JUNIUS 8. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt egy évre 24 korona, fél évre 12. Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egy évre 16 korona, fél évre 8. A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) egy évre 10 korona, fél évre 5. Külföldi előfizetésekre a postaiak megfizetésű vitélji is csatolandó.

TOMPA SZOBORÁNÁL.
 Rimassombathban 1902 június 4.
IRTA LÉVAY JÓZSEF.

A vándor, ime! kit szívünk óhajtja,
 Szülőföldjére visszaérkezett;
 Siet hozzá a föld kicsinyje s nagyjá,
 S öröm-repesve nyújt felé kezét:
 «Isten hozott, testvérünk, — büszkeségünk!
 Oh, csak hogy itt vagy! több el se hagyj!
 Régi lánggal fogadd ma is hűségünk;
 Most már örökre a mienk maradj.»

Melynek talajjából eredt, a néphez Szerelmével örökké hű maradt,
 Attól vett színt, erőt költészetéhez,
 Egyszerűségben tündér szálakat.
 Az édes népi nyelv sebb hangot ölte
 S nemesbült, a mint énekét szövé:
 Két lángszavú dalnok-társal karöltve
 Irta nevét a csillagok közé.

A lant mellett kezében bibliája,
 Vezérül a vallás szövétnéke,
 Világított a kételkedők utjára,
 Hitet, reményt ébresztgetett vele

«Ne csüggedez! tekintsz bizvást az égre!
 Ha itt gyötörnek, megpihenz amott...
 S kereste a bús szenvedők szívére
 A gileádi édes balzsamot.

S a természet, oh! mily szeretve várta
 Keblére hön boruló gyermekét!
 Előtte titkait hiven kitárta,
 Derigetette bánatja fellegét.
 Beszélgettek ott véle a virágok,
 Bájos regéket suttogván neki,
 Hogy mindazt, mit érzett, vagy sejte nálok,
 Igézetes dalokban zengje ki.

Örökre itt! a hol bölcsője rengett
 Jámor szegénység ápoló kezén,
 Hol rá az első napsugár derengett
 Búsán, az élet kezdő reggelén.
 De a múza látatlanul, kegyelve
 Csókolta meg az alvó csecsemőt
 S pólyáiból az ég felé emelve,
 Egy sebb világnak eljegyezte őt.

Szárnyat kapott, hogy majd magasan szálljon,
 Repítse a teremtő képzelet
 S egy lant komoly zengésében találjon
 Örök kincsét múltó javak helyett.
 S mig önszívét bú, gond emészté, dúlja
 S nem lel sebére balzsamot sehol:
 Nemzetének legyen vigasztalója,
 Midőn az vérzik, szinte haldokol.

Oh! emlékszünk a gyászos, zord időre,
 Dicső napunk után mely ránk borult:
 Ó volt fájdalomunk hű tolmácsa, öre;
 Dalától lelkünk meg-megittasult.
 Éreztük lantja búbajos hatalmát,
 Bennünket az kiesb vidékre vitt
 S láttatta könyveink gyászfütyölőn át
 Reménységünk szívárvány színeit.

Midőn a sors, vagy a boszús Igazság
 Letörte rólunk a bilincseket
 S felhőiből kivillant a szabadság
 S dült romjainkra fényugárt vetett:
 A hervadó költő rejtett magányban
 Nemzetével együtt örült, remélt,
 És honszerelme végső lobbanásban
 Söhajtvá zengte hattýú-énekét.

Tompa Miklós

STOMATIN
 száj- és fogápoló szerek

A ki jó, egészséges, tiszta és fehér fogakat akar, használjon **STOMATIN-fogport**, **STOMATIN-fogpasztát** vagy **STOMATIN-fogpépet**.
 Ára 1 korona. Ára 1 korona. Ára 70 fillér.

A ki azt akarja, hogy szája tiszta, szagtalan és tüde legyen, használjon **STOMATIN-szájvizet** és **STOMATIN-szájizt (CACHOU)**.
 Ára 1 korona. Ára 70 fillér. 9491

Honi gyártmány. Kapható mindenütt, Budapesti főraktár: **Török József** és dr. Egger L. és J. urak gyógyszerüzem.

Szétküldési főraktár: **STOMATIN-GYÁR Zombor.**

Hogy sajkája a végső parthoz ért el
S kimért sorsa már itt alant betölt:
A természet gondos, gyöngéd kezével
Borítá rá nyugalmas szemfedőt;
Porát együtt őrzi azok porával,
Kikért úgy lángolt szive és dala,
Az elmúlásnak osendben adva által,
Mi benne földi, múlandó vala.

De hű fiát szük sirja éjjelében
El nem feledte a kies Gömör:
A nemzet szive dobbant meg szivében,
Midőn emlékét így idézte föl.
Megállítá útjában egy időre
A gyorsan romboló enyészetet,
Hogy a költő eltűnt alakja tőle
Itt nyerjen érozolt tartós életet.

Itt van helyén az ő szerény alakja,
Hol élte folyt, borongott és kihalt,
Hol oly hévvel osüggött a múza rajta
S mindig héven lehelt ajkára dalt.
Nem vágyik a főváros légkörébe
Ott hallgató szobor barátához,
Jobb itt neki, hol néha majd elébe
Friss koszorút hű testvére hoz.

Sőt jer tavasz! virágid seregével
Övezed őt és illatozd körül;
Tán lelke itt lebeg még életével
S szemléletében ő is elmerül,
Földi öröm oseppejével egyesíti
A túlvilág rejtelmes gyönyörét
S annak csodás öszhangjába vegyíti
Dicsőült ajka csengő énekét.

Alátekint hideg némán, nyugodtan...
Lábainál az idők árja forr,
Siet kíméletlen hulláma gyorsan,
S a mit talál útjában, elsodor:
De a szellem, mely őt egykor hevíté,
Biztos szárnyny leng az idők felett,
Magvait a nemzet szívébe hinté,
Folytatja a tevékeny életet.

A honfi küzdelem lelkes bajában
S kétsége közt nem hagy bennünket el,
Háromszínű zászlónk szolgálatában
Velünk együtt remél, küzd, ünnepel.
Bár hamvait sötétlő kriptá zárja,
Az ég felette nyájasan derül
S ércalakját a költő glóriája
Őrk fénynyel ragyogja itt körül.

LANTY FOSTER TÉVEDÉSE.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Írta Bret Harte. Angolból fordította S. A.

Még maga Lanty is kénytelen volt megengedni, hogy mindez nem igen hangzik össze a térsza-sütéssel vagy a hal-kirántással, vagy az ágyak megvetésével és egyéb háztartási kötelességeivel. Ezért elűzte az idegen lovast eszéből, a míg majd megint erre vetődik. Szabadabb és elfogadhatóbb, házon kívüli dolgait megvárta meg a szomszéd legények udvarlását is, a kik arra jártukban be-benéztek a Foster-tanyára s a kik jól tudták, hogy Foster Atalanta, vagyis Lanty egyike a legcsinosabb lányoknak messze vidéken. De Lanty türe az abban állott, hogy — mint maga mondta — azonnal fizet nekik, a mivel ők neki, vagyis kötekedve elhárította minden közeledési kísérletüket. Az efféle jelenetek szövege nem volt valami változatos. Így például:

A legény (merész, feltett vidámsággal):
— Láttam azt a félénk iskolamestert, a mint

itt ólalkodott tegnap a kerítésnél. Pedig tudhatná, hogy a félénkségével nem sokra megy a lányoknál.

Lanty (határozottan): Alighanem tudja, hogy nem üt ki oly gyakran balúl, mint a szemtelenség.

A legény (hallatlanná téve a választ s nem törődve előbbi magatartásával): Azt akartam mondani, hogy ebben a mostani lókötő-világban a csikója nincs biztonságban a legelőn. Az este kétszer-háromszor is arra jártam, megnézni, megvan-e még.

Lanty (hizelgő érdeklődéssel): Igazán? Én pedig azt hittem...

A legény (mohón): Ott voltam. Még jó későn is. De hát ez semmi ahhoz képest, a mit megtennék önért, Atalanta kisasszony.

Lanty (eltűnődve, a messzeségbe vesző tekintettel): Ezért volt tehát a csikóm úgy megbokrosodva! Majd kiugrott a bőréből ijedében. Azt hittem, medvét vagy párduczot látott. Mért nem várta meg, a míg hozzászokik a maga látásához?

Mégis, e finom kötődés daczára, Lantyt eléggé aggasztotta lóva biztonsága arra, hogy másnap meglátogassa azzal a czéllal, hogy közelebb hozza a házhoz. Épen megállott az erdő szélén, mikor egy lovast pillantott meg, a ki el volt rejtözve a fák között s a lábnyomokat vizsgálta a porban. Az alakja megvillant emlékezetében; a mint feltekintett, megismerte, hogy ő a tör tulajdonosa. De mintha a haja világosabb lett volna, az alakja nyulánkabb, a ruhája pedig most olyan volt, mint egy *vaquero*-é, (spanyol-amerikai csikós.) A mint azonban a foga megvillant, Lanty megbizonyosodott, hogy csakugyan ő az.

Hiába volt minden készülődés. A kés nem lévén nála, nem is adhatta vissza olyan méltóságosan, mint a hogy előre képzelte. Sőt, mi több: érezte, hogy elpirúl. Nagy nehezen föl-emelte hozzá barna szempilláit s élesen mondta neki, hogy ha eljön vele hazáig, visszaadja neki a törét.

Nem olyan sürgős, — mondta amaz nevetve, ugyanazzal a könnyed nevetéssel és kellemes hangon. — Jobb nekem nem menni a házukhoz, épen most. A kés jó kezekben van, tudom, — majd ha szükségem lesz rá, eljövök érte. Addig is, ha akarja, tartsa magánál, tartsa olyan titokban, a mely sötét volt az éjjel, a mikor elvesztettem.

Nem szoktam kifecsegni a dolgaimat, — felelt Lanty sórtöve. — De ha nem lett volna sötét akkor éjjel, jól fültövön ütöttem volna, — tudja miért.

Az ismeretlen megint elnevette magát, intett Lantynak a kezével és elvártatott.

Lanty küssé el volt kedvetlenül. A napvilág eloszlatta némely illúzióit. A legény kétségkívül csinos volt, de még sem oly festői, rejtelmes, izgató, mint a sötétben. És — különös — határozottan barnább volt akkor este. Ki lehet? Mért ólalkodik erre? Egészen más fajta, mint a szomszédok, Lanty udvarlói. Talán valami bérlő valamelyik nagy városból, egyike azoknak, a kik nagy területeket bérelnek, mindenféle terveket főznek és titkolóznak, a míg csak meg nem kapták, a mit kívántak.

Lanty nem mert az ismerőseitől kérdészködni ugyanannál az oknál fogva, a miért az ismeretlen létezését eltitkolta anyja elől. Kellemetlen kérdészködések lettek volna belőle, aztán meg nyilvánvaló volt, hogy a legény bizik az ő titoktartásában. Ez a gondolat ismét büszkeséggel töltötte el s némi kárpótlásul szolgáló regénye eloszlásáért. Nagyszerű volna, ha a legény egyszer csak nyilvánosan megjelennék késeért s elmondaná mindenki előtt, hogy Lanty kezdetlől fogva tud a dolgról.

Mikor Lanty hazatért, hogy elő legyen készülve másodszori meglepetés ellen, elhatározta, hogy a fegyvert magánál fogja tartani. Nem bízva zsebében, olosó, falusias fűzőjébe dugta, melyet csak a múlt év óta viselt s a mely most annál nagyobb büszkeségtől daga-dozott. Egész nap szórakozott volt s alig vetett ügyet a falusi legények fecsegésére, a kik egyébről se meséltek, mint arról a vakmerőségről, a melylyel a mexikói banda rajta ütött az egyik szomszéd nagy ménésén, tegnapelőtt éjjel. Arról is beszéltek, hogy a kisebb gazdák és pásztorok szövetségben állnak a bandával, hogy messze terjedő öszeszküvés van itt, a melynek

Lanty egy lovast pillantott meg, a ki a lábnyomokat vizsgálta a porban.

még politikai háttére is van. A csendőrséget külön detektívekkel szaporították San-Franciskóból.

Lanty ritkán törődött ezekkel a dolgokkal, tudta, hogy sok bennök a túlzás, sejtelve volt szomszédai tudatlanságáról. De később este, mikor a családi körből az ebédőben még egy szomszéd is járult s Lanty regénye mögé menekült, hogy ürügye legyen a hallgatásra, Zob Hopper, a minapi szerelmes legény, berontott a szobába, sokkal csodálatosabb ujságokkal. Egy csapat csendőr az imént ment el erre a hegyen; a banda egy részét elfogták s a lopott lovak egy részének is nyomára jutottak. A banda vezetője megmenekült, de elfogatása biztosra vehető, mert az utak mind őrizet alatt állanak.

Mégis örülök, hogy megfogadta tanácsomat, Atalanta kisasszony, s behozta a csikóját, — mondta a legény sokatmondó pillantást vetve a leányra.

De «Atalanty kisasszony» fölbigyesztette skárlátszin ajkát a könyve fölött.

Kár is beszélni neki, — mondta Foster asszony szigorúan, — nincs ennek se szeme, se füle, csak a könyve számára.

Hanem azt a mexikói tolvaj-vezért nem fogják elcsipni, — szölt közbe diplomatikusan a szomszéd. — Nem bizony. Mások is nyomában voltak már, mindig megugrott. Egyszer a detektívek elfogták, le is fegyverezték, de végre is ellillant a kezükből. Úgy el tudja magát változtatni, hogy ember legyen, a ki ráismer. Egyszer ott sétált a csendőrség orra előtt s együtt ivott a sheriffel, a ki őt nyomozta, — az a szegény ördög nem is sejtette, hogy ő az. A haja színét is meg tudja változtatni egy szempillantás alatt.

Igazi mexikói-e? — kérdezte az öreg Foster. — Sohase hallottam, hogy a mexikóiak ilyen ügyes legények.

Nem. Azt mondják, régi spanyol vérből származik; valami rossz tojás lehet, melyet kiböktak a fészekből, — vágott közbe Hopper mohón, sajátzerű izgatott érdeklődést látva Lanty szemében, melyet szeretett volna magára fordítani. — Ismerem egy embert, a ki látta otthon, a tanyáján, bársonykecsében, selyemövel, aranyláncokkal és gombokkal, — olyan tör volt az övében, a melynek markolata csak úgy villogott a drágakövektől. Bizony, Atalanty kisasszony, azt mondják, hogy van egy zöld kő a markolat fejen, a mely megér egy sanfranciskói házat. Úgy igaz ez, a hogy én élek.

Lantynak leesett a könyve a padlóra, a mint sapadt arcazaal fölkel s hogy ezt elleplezte, úgy tett, mintha ásitana s a tenyerével eltakarta arczát.

Maga engem idegessé és beteggé tesz örökös rémhistóriáival — mondta izgatottan, — ki kell mennem friss levegőre. Az ember megfullad itt a hazugságoktól és a dohányfüsttől. Újra fölnevetve kisuhand a konyhába, kinyitotta az ajtót, aztán megállt, megfordult és hirtelen felszaladt a hálószobájába. Itt bezárkózott, kibontotta keblén a ruhát, kivette a törst s rádobta az ágyra, a hol a zöld drágakő felvillant a gyertya fényében. Aztán térdre vetette magát az ágy mellett, szédülő fejét elrejtve a hidegtől kiveresedett kezébe.

Egyszerre villant fel benne — mint a villámlás — a rejtelmes fekete alak a dombtetőn, az elszakadt heveder, a tör elhagyása a menekülés és elrejtözés sietségében, a másodszori találkozás, a megváltoztatott ruha, a világosabb színű haj, de mindig ugyanaz a hang, ugyanaz a nevetés, — a szökevény, a banda vezére, a mexikói lókötő. És ő — ő, az istenadta bolondja! — annyi ész se volt benne, mint a csikójában vagy abban a tökféjű Hopperben — ezt nem vette észre! Ő — ő lesz most nevétség tárgya mindenki előtt, — ő, a ki bérlőnek, sanfranciskói városi úrnak tartotta! Belegyezett, hogy őrizni fogja a törét, a míg maga nem jön érte, — igen, a míg el nem jön érte, tüzzel, gyujtogatással talán, lódobogással, pisztolylövésekkel!

Mégis! — az az ember bizott benne. Igen, bizott benne, pedig tudta, hogy csak egy szavába kerül és az egész környék utána veti magát. Hiszen maga az a tör bebizonyította volna személyazonosságát s elítélte volna! Bizott benne másodszor is, mikor egy kiáltásnyira volt a háztól, mikor ellophatta volna a csikóját, a nélkül, hogy ő tudta volna! Most jutott eszébe Lantynak, hogy a szomszédok arról beszéltek, milyen különös dolog, hogy az ő atyja lovaihoz nem nyúltak a tolvajok. Ő védte őket, — ő, a ki most szökevény, a kit javában üldöznek. Lanty hirtelen felállt, egyet dobbantott apró lábával s nyugodt és hidegvérű lett megint. Egészen visszanyerve az uralmat maga fölött, fölvetta a törst és visszavette a keblébe. Ezalatt a pír is visszatért az arczára, a szemei kissé jobban csillogtak, mint máskor. Megfontoltan ment le a lépcsőn, bedugta kis barna fejét az ebédő ajtaján, jókedvűen mondta:

Még mindig karatolyok? — és nyugodtan kiment a sötétségbe.

Gyorsan felszaladt a domboldalon, kergette az az emlék, hogy itt találkoztak minap éjjel s homályosan élt benne a gondolat, hogy figyelmezteti a veszedelemre. A hegy azonban sötét volt és csendes, semmi hang, csak a szél suhogása. Aztán eszébe ötlött valami. Ha még mindig a környéken van, meglátja a ruha lobo-gását a szarító-kötélen s azt fogja hinni, hogy ő is itt van. A kegyes és jóindulatú sötétségben hamar levetette saját fehér alszoknyáját és ráakasztotta a kötélre. A szoknya libegett-lobogott, patgottok a hegyi szélben. Lanty ott maradt és várt. Ekkor azonban olyan hangot hallott, a melyre nem számított: lódobogás, de nem egy ló dobogása, soké, odalenn az alsó úton. Visszaszaladt a házhoz, a honnan a benlevők már kiszaladtak, hogy megtudják, mi ujság? Felhasználta az alkalmat, nyugodtan besuhant, felszaladt a szobájába, melynek ablakából ki lehetett látni a hegyre. Rálapult az ablakdeszkára és hallgatózott. Hangokat hallott, nehéz csizmák dobogását a poros úton, a szériskert felé, a ház másik oldalán, — aztán szünet, majd a dobogó lábak visszatérése s végül távozó lódobogás az úton. Ekkor kopogtak az ajtón s az anyja veszekedő hangja hallatszott: — Oh, itt vagy hát? Hát ez is a legjobb hely a lánynak, mikor a férfiak dolga kezdődik. Megfogták a mexikói lókötőt s bezárták a te csikók istállójába, míg a friskói rendőrség visszajön a többiek üldözéséből. Csak maradj, a hol vagy, míg ezek megjönnek és megszabadítanak bennünket ezektől a betyároktól. Értetted?

Jól van, maga, úgy sincs rám szükség, — felelt Lanty a félig nyitott ajtón át.

(Vége következik.)

ÖZV. BÁRÓ BÁNYFY DÁNIELNÉ.

1821—1902.

A régi erdélyi magyar úri asszonyok ma már mind ritkábbá váló típusának egy köztiszteletben állott képviselője hunyt el Kolozsvárott május 30-ikán: báró Bányffy Dánielné, szül. léczfalvi Gyárfás Anna. Több mint nyolcvan

Dunky útrét fényképe után.

BÁRÓ BÁNYFY DÁNIELNÉ.

esztendő élt s e hosszú idő legnagyobb részét Kolozsvárott töltötte. Egyike volt az erdélyi főúri társadalom legismertebb alakjainak, a ki bárhol jelent is meg, tiszteletet vette körül.

1821-ben született háromszéki ósrégi nemes családból. 1842-ben ment férjhez losonczy báró Bányffy Dánielhez, a ki már a régi erdélyi országgyűléseken az első sorban küzdők közt szerepelt, később Dobokamegye főbírája s az unió után alispánja volt egész a szabadságharc végéig. Neje, bár a napi politikába soha sem engededett, a hol a honleányi lelkesedés tanúsításáról volt szó, mindig az első között volt; részt vett a negyvenes évek rendkívül élénk erdélyi társadalmi és hazafias mozgalmában, melyekben a nőnek is nevezetes szerep jutott. Majd 1848-ban, midőn Erdélyben is megkezdtek a nemzeti hadsereg megalakítását, s a hölgyek ékszerkeit, ezüstjüket fölajánlották a haza oltárára, mint első aláíró volt ott báró Bányffy Dánielné Hegedüs Sándor kolozsvári ügyvédnek, a volt kereskedelmi miniszter atyjának gyűjtőjében. Jelen volt a kolozsvári redout-épületben tartott országgyűlésen is, mikor az uniót kimondták, a karzat lelkes hölgyközönsége között; Roskovics Ignácznak e nagy fontosságú történelmi jelenetet ábrázoló képen látható az ő alakja is. A sors megengedte érnie, hogy ötven év mulva ugyanott legyen, ugyanazon a karzaton, mikor az unió kimondásának ötvenedik évi fordulóját ünnepeleik.

A szabadságharc utáni szomorú években midőn — mint akkor a legtöbb főúri család, — birtokain visszavonulva élt, nem egy menekült élvezte vendégszeretetét, támogatását. Az alkotmányos helyreállítása után férje országgyűlési képviselő, majd főispán lett s 1876-ban valóságos belső titkos tanácsosi címet nyert. 1888-ban hunyt el.

Özvegységében is megtartotta a báróné azt a társadalmi tekintélyt, melyet kiváló tulajdonságai biztosítottak számára. Ritka jótékony asszony volt; jótékony egyesületekre sokat áldozott s másokat is erre buzdított. A kolozsvári mentőegyesület s számos más jótékony intézet működését áldozatkészséggel

támogatta. Sok száz szegénynek baját enyhítette, maga is felkereste gyakran a szegényeket, adományokat osztogatott köztük, vigasztalta őket. Cseléd-ségét is nem egyszer lehetett Kolozsvár utcáin látni, a mint a báróné adományait vitték a szükségben szenvedőknek. Jótékonyágában nem volt fitogtatás, érdeklődés: a mi jót tett, szíve sugallatából tette.

Jellemző vonása volt a színház kedvelése. Nem volt olyan nap — ha csak betegség nem bántotta — hogy a kolozsvári színházban végig ne nézte volna az előadást; nem volt a színészetnek nálánál buzgóbb pártfogója. A színészek régebben azzal hálálták meg érdeklődését, hogy jutalomjátékaik alkalmával külön, selyemre nyomtatott színlapot nyújtottak át neki. A színlapokat ő évek során át összegyűjtötte s más egyéb gyűjteményeivel együtt odaajándékozta az erdélyi múzeum könyvtárának. Karácsonykor a színészek gyermekeit is meg szokta lepni mindenféle ajándékkal, csemegével, maga kötötte és varrta ruháskáival.

Mint családanya, gyermekeit nagy gondnal és szeretettel nevelte s mikor felnőttek is, benső szeretet fűzte együvé az anyát és fiait.

Életének alkonyán csendes megnyugvással készült a halálra. Négy hónappal ezelőtt már beteg volt, érezte, hogy életereje kialudni készül. A mi dolga volt a világgal, elintézte, elbúcsúzott környezetétől, rendelkezett vagyónáról, kedves apróságait szétesztotta emlékül családjá tagjai, jó emberei, hű cselédei között. Betegsége rosszabbra fordultának hírére gyermekei hozzá siettek s az ő karjaik közt lehetle ki lelkét. Halála fiain, báró Bányffy Dezső főudvarmesteren és volt miniszterelnökön, Jenőn és Ernőn kívül számos erdélyi főúri családot borított gyászba, köztük a Bányffy, Teleki, Zeyk és Gyárfás családokat, de mélyen érintette Kolozsvár egész társadalmát is. (fnb.)

TOMPA MIHÁLY KÉT KIADATLAN LEVELE.

A nagy költőnek két eddig ismeretlen levelét van alkalmunk közölni Borsodi József nyug. kir. járásbíró úr szíveségéből, a kihez a levelek annak idején intézettek. Azok a körülményekre, melyek Tompának e levelek írására alkalmat adtak, beküldjük a következőket írja lapunkhoz írt levelében, mely egyúttal érdekes világot vet arra a hatásra, melyet az 1863-iki lengyel felkelés híre hazánkban s különösen az ifjúság közt keltett.

«Boldogult apám — írja Borsodi József úr — Tompával 1848 vagy 1849-ben ismerkedett meg. Később benső barátság fejlődött ki szüleim s Tompa és neje közt. Apám simonyi-i, Tompa hanvai pap volt; a két közmeg mintegy két óra jársnyira fekszik egymástól. Tompa és apám gyakran meglátogatták egymást, állandó levelezés is folyt köztük. Ezen levelezés családi és házi ügyes-bajos dolgaira vonatkozott.

Tompa nemcsak szüleimet szerette, hanem engem is. Szeretetét már mint kis gyermek nyertem meg. Később, midőn tanuló koromban a szünetidő alatt otthon voltam, s vagy Tompa látogatott el hozzánk, vagy mi ő hozzá, — legnagyobb élvezeteim közé tartozott adományt hallgatni, különösen a püpos Péternek — a ki sok ideig a kocsisa volt — egygyűségéről és huncutságairól tudott nagyon kedves adományokat elmondani. S midőn mint nagyobb tanuló verseket kezdem írogatni, sokszor mondotta: «ne verselj Józsi, mert a ki csak két sor verset ír is, abban már benne van a kutya.» Ezt mondta

Kállay Béni közös pénzügyminiszter beszédet mond. (Vele egy sorban ül báró Krieghammer közös hadügyminiszter és Urban vezérőrnagy szárnysegéd.)

Báró Fejérváry honvédelmi miniszter Kállay közös pénzügyminiszterrel. (Mögöttük báró Harkányi Frigyes, Okolicsányi László, Holló Lajos, Falk Miksa, stb. ülnek, a másik padosor szélén Rosenberg Gyula áll.)

Báró Krieghammer közös hadügyminiszter Urban vezérőrnaggyal a hadügyi költségvetés tárgyalásakor.

Gróf Goluchowsky külügyminiszter. (Mögöttük gróf Apponyi Lajos, Berzeviczy Albert, Miklós Odón, Klobusiczky János, Bolgár Ferencz, Gáll József.)

Báró Spaun tengeri Sényi sorhajó-hadnaggyal. (Mögöttük Rakovszky István, Pap Géza, stb.) ülnek; a korlát mellett Dedovics áll.

Sággy Gyula s a mögötte levő padokban a hadügyi kormány képviselői.

Az elnöki emelvényen: gróf Andrássy Gyula elnök és Kristóffy József jegyző. A miniszteri padokkal szemben gr. Szapáry Tibor, Sényi Péter sorhajó-hadnagy, báró Spaun tengeri, háttal; Kállay közös pénzügyminiszter, Urban vezérőrnagy, báró Krieghammer hadügyminiszter és Jekelfalussy altábornagy osztályfőnök láthatók. Az elnöki emelvénytől jobbra: Hadony Imre, Sággy Gyula, gr. Apponyi Lajos, Werner Gyula, báró Tallián-Dénes, Miklós Odón és Szentgyörgyi osztályfőnök. Középen állnak gróf Pallavicini Ede, báró Wodianer Albert. Mögöttük ülve: gróf Cziráky Antal és gróf Wilczek Frigyes, Falk Miksa, Lukács Antal, gróf Keglevich István, báró Bohus Zsigmond; stb. hátban láthatók.

Az elnöki emelvényen: gróf Andrássy Gyula elnök, Münnich Aurél hadügyi előadó és báró Rudnyánszky József jegyző. A miniszteri padokon: Jekelfalussy Lajos altábornagy osztályfőnök, báró Krieghammer Odón hadügyminiszter, Urban vezérőrnagy szárnysegéd, gr. Goluchowsky Agenor külügyminiszter. Az elnöki emelvénytől jobbra: Ernusz Kelemen, gr. Apponyi Lajos, Hieronymi Károly, Gáll József, Daniel Gábor, báró Bohus Zsigmond, Klobusiczky János, gróf Szapáry Tibor, Kussevics Szvetozár. A közepén ülnek: gróf Cziráky Antal és báró Wodianer Albert; balról az előtérben: Rakovszky István.

Gróf Golnechowsky külügyminiszter az ülés után távozik a delegációból.

PILLANATFÉNYKÉP A MAGYAR DELEGÁCIÓBÓL.

magatartásom magyarázatul boldogult édes apámnak is, midőn később szegény szülőimnek önféjűségemmel s tekintély nemismerésemmel annyi aggodalmat okoztam. Mert már korán kezdtem a magam lábán járni s a magam fejével gondolkodni. No de nem is vittem sokra vele.

Erősen hiszem, hogy Tompa verseinek IV-ik vegyes tartalmú, 1863-ban megjelent kötetében, melynek egy példányát tőle magától kaptam, a 124-ik lapon «Barátomnak» című vers, az én és boldogult apám közötti akkori viszonyra, s az ő aggodalmaira vonatkozva íratott; s hiszem ezt annál inkább, mert ezen vers merített papírra írott fogalmazványát, Tompa saját kezével írva, apám iratai közt láttam. Azonban úgy ez, mint Tompának apámhoz írott levelei apám iratai közül elszikkadtak.

A mi Tompa alább közölt két levelét illeti, ezeknek a története, illetőleg magyarázata a következő:

Az 1863-ik évben Kézsmárkon a gimnázium 8-ik osztályában tanultam. Ez év tavaszán a lapok telve voltak a lengyel felkelés sikereiről szóló tudósításokkal. Általános beszéd tárgy volt köztünk tanuló közt, hogy melyik iskolából hányan s kik mentek által a lengyelekhez? Beszéltek, hogy egyes szepességi városokban megbíztak vannak, a kik az idegen légio részére toborzanak s a jelentkezőket utasításokkal látják el. Hogy ily toborzó volt-e Kézsmárkon, nem tudom; engem s társaimat nem is szólított fel senki; minket a határ közelsége, s a lelkesedés csábított el. Szabó Józsi osztálytársam és barátom, Dapsy Miklós Tisza-Igarról való laktársam és a tudomásom szerint Liptóba való Andaházy Péter tanuló összebeszéltek, hogy kimegyünk Lengyelországba.

Elt akkor Kézsmárkon egy Reisz Miksa nevű úriember, volt honvéd, a kiról az volt a hír, hogy a lengyel felkelőkhez készülöket ő látja el utasításokkal. Mi is nála jelentkezünk. Ő névjegyét adta át, a melyen egynehány titkos jel s egy pár lengyel szó volt, s azt mondogta, hogy matassuk azt fel Javorinán az erdőszéleknek.

Hogy feltűntet nem keltsünk, nem mertünk egyszerre indulni. Dapsy Miklós és Andaházy június 1-én vagy 2-ikán indultak, Szabó Józsi én és utánuk harmad napra.

Postára adtam búcsú-levelemet szüleimnek, s könnyű csomaggal gyalog útnak indultunk Kézsmárkról egy délután. Két tanuló társunk elkísért Rókuszfalvára, a hol szekeret fogadtunk. Éjfél után értünk a magas Kárpátok háta mögé Javorinára s ott a kocsma-asztalon hálunk. Másnap reggel jelentkeztünk az erdőszélre. Ez csak három napos házas volt, magyarul leveket tudott, de szép fiatal felesége magyar volt. Igaz vendégszeretettel látták, de mivel az erdőszélek még nem volt utasítása, hogy mit csináljon velünk, két napig házánál tartott, s csak harmadnap reggel fuvaroztatott Jurgovba a paphoz, ki magyar származású ember volt. Láttam a házában a Szent István-társulat naptárkiad-

ványaiból egy egész rakást, melyet hívei közt voltak általánosan szököt kiosztani. Ez a pap tovább küldött bennünket a szomszéd faluba, s innen mint valami dugurát, birtokostól-birtokoshoz szálltva, negyedik napon eljutottunk Krakóba.

Ez útnak megfordultunk egy pár fényes kastélyban, nagy uraknál kevesnél, de annál több pusztuló udvarházban lakó szegény sorsú földbirtokosnál. Szegény ember, nagyúr, mindenütt meleg szívességgel fogadott.

Krakóba a podgornei oldalról mentünk be. Podgorneit Krakóval egy hid köti össze. Közvetlen a hid mellett az utca baloldalán volt egy kereskedés. A doborozási kocsis itt rakott le bennünket, a kereskedő pedig a bolt végén levő szobában helyezett el. Itt ültünk délután 6-7 óráig. Ekkor egy öreges úr jelent meg szobánkban, felírta neveinket s azon utasítással hagyott el, hogy másnap reggel kilenc óra körül egy bizonyos kávéházban jelenjünk meg. Estve a kereskedő kiutasított bolygóból. Ettől fogva négy éjszaka mint az üldözött vad töltöttünk külön-külön az ismeretlen nyelvű város utcáiban, meghúzva magunkat egy kapusnál, egy emeletes ház padlásán levő szabóműhelyben, egy lépcső alatti lyukban, egy olpadon, míg nem a felettünk gondviselészterin örködő látogatlan bizottság szállást rendelt az én és Szabó Józsi barátom részére egy nagykereskedőnél, a hol szívességgel láttak másfél napig, a mikor elhagytam Krakót, megdölgőn kirándulásom végpontját.

A Krakóba érkezésünket követő nap reggelén elmentünk a megjelölt kávéházba s ott találkoztunk Dapsy Miklós és Andaházy társainkkal s vagy ötven minden rendű, kort és nemzetiségű legionáriussal. Tíz óra tájt megjelent köztünk egy fiatal ember, felolvasta neveinket s zsoldként egy-egy forintot fizetett. Ezen szoldoztatás naponként más-más kávéházban más-más egyén által történt. Azt beszéltek, hogy 150-180-an voltunk ekkor Krakóban legionáriusok, hogy néhány nap múlva 300-an leszünk, akkor egy éjjel fegyvert és ruházatot kapunk, átvezetnek a határon s hogy Dombrowszky lesz a vezérünk. Ugyanaz, a ki később Párisban a commune alatt szerepet játszott.

Legionárius társainkat megismerve, oda lett kedvünk, lelkesedésünk. Rajtuk, kézmárki tanulóknak kívül nem volt őt művelt, lelkesült ember sem a csapatban, a többi mind elzüllött korhely. Ilyen volt állítólagos századosunk, O. is, a ki, mint később hallottam, addig mesterkedett, míg a kőzet-kiosztást rábízták s akkor aztán a pénzzel odább állott.

Szegény jó szüleim búcsúlevelemet megkapva, másnap már indultak Kézsmárkra. Kosztadóm Alexander Ignác polgármester volt. Épen akkor egy krakkói ember látogatásban volt Kézsmárkon testvérénél, egy órásnál. Ezt fogta meg a polgármester s adta kalauzál szüleim mellé. Ez aztán felfedezte Krakóban tartózkodásom helyét. Apámmal azonban véletlenül az utcán találkoztam. Szegény jó apám azonnal elfogott

s magával vitt. Szabó Józsi is kerestette, de őt nem találták meg. Arczom égött a szégyentől kudarczomon, de követnem kellett szüleimet, mivel apám kijelentette, hogy vonakodásom esetén a rendőrség segítségét fogja kérni.

Igy jutottam vissza június közepén Kézsmárkra és szerencsésnek érezhettem magamat, hogy érettségi vizsgára bocsátottak.

Ezen — akkori meggyőződéseim szerint — rá nézve önbecsérzetem legázolásával végződött kaland lehangolt, idegessé tett s viselkedésemet olyanná tette, hogy szüleim hónapokon keresztül aggódtak, netalán újra meg fogom kísérteni a kimenetelt. Ezen aggodásnak Tompa tanuja volt s tudta, hogy rá nagy befolyása van. Ez indította arra, hogy midőn 1863 őszén Sárospatakra mentem tanulni, megírja hozzám levelét. Második nekem szóló levele, mint magából is kitűnik, válasz volt az én feleletemre. Tompa levelei ime itt következnek:

I.

Borsodi József sárospataki ref. tanuló ifjúnak Sárospatakon.

Édes Józsiám. Azon barátságos viszonyt fogva, melyben házatokhoz, szüleidhez állok: nem lehetett előttem közbélyes azon dolog, mi veled néhány hóval ezelőtt történt, s a minek nyomása most is annyira látszik a hozzátartozókon.

En is voltam, mint más, ifjú ember; nekem is voltak álmaim; s mit mondjak? Sajnáljam-e, hogy szétfoszottak? ... Mindenesetre kötelességem ösmerem, néhány szót mondani neked, ki még ifjú álmaid szívárványától vagy környezve.

Röviden: te kimentél a lengyelekhez; s mint zárkózottságod, — kedvetlenség — s általában egész magadviselésből gyanítani lehet: kedvező alkalmal ismét ki fogsz menni. Erről akarok én veled beszélni; bár érzem: hogy felette kényes a szólas, miután tetted nem hiba, sőt erény, de melyet dicsérni s helybenhagyni a körülmények miatt mégis lehetetlen.

Legelső: hogy lépésed szüleidnek nagy fájdalom, sőt mondhatni: hogy kétségbeesést okoz. Birnád-e szüleidet kárthatni? Képes volnát-e közönyös maradni a természet szavára? megbánatni szüleidet, hogy oly igen szerettek és szeretnek? Nem hiszem! Mit mondasz arra: hogy egy Smolka nem engedte meg serdülő fiainak a hasonló lépést? Deák Ferencz egyik barátja fiához ezeket írta: Szüleid a bugyboréknak boldogító érzésével csüggnék rajtat s te vagy tárgya reményeiknek; ne engedd: hogy ezen érzelmek közé keserűség vegyüljön; ne engedd: hogy azon szép remények elenyészessenek. A szülők átkát nem szavak teszik, hanem a fájdalomnak azon keserű könyvei, melyek a gyermek miatt hullanak. Nevelés és erősítés kedvelben a fiú szeretnek tisztelettel párosult érzelmek s tanuld meg: hogy azokról semmi okért, semmi körülmények közt nem szabad megfeledkezned! Tehát soha, semmi okért és körülmény közt, ezt jegezd meg magadnak.

Ime lelked mondja: menj! Szüleid mondják maradj! én azt mondom: légy erős és maradj! mert bizonyára maradnod kell a fenebí okokból, maradnod kell, ha férfi vagy, azért is: hogy dícséredessél az önmegtagadás erényével, melylyel ha nem bírsz: haszontalan mennél álmaid útján is. Tekints szüleidre s kérded meg magadtól: mióta lett gyermek kötelesség a szülei személynységét siettetni? A mint én tudom: neveltetted kényelmes, sajnárgatás nélkül volt és nem hiszem, hogy akár elég idő, akár elég erős légy a hadi viszonyosságok kiállítására. Megfagnál, elvesznél a sárban, mielőtt egyszer kilöhetted volna puskádat; mert nem rajtunk áll, hogy ne éhezünk, ne fázzunk, meg ne lankadjunk, el ne aludjunk, hogy nyavalyák ne jöjjenek reánk. Szüleid igen megbánnák: hogy jó csizmában járattak, koplalni nem engedtek, hiszen ott, az ellenkezőnek vennél te hasznát. Mily satyra!

Tudom én, édes Józsiám! hogy képeled te azt az egész históriát: — a felkelők merész táborá... láng a szemben, tűz a szívben... kibontakoznak a zászlók... megrendül a szabadságdal... előre, előre! s mint Hugó Viktor írja: porosan, véresen, fényesen, dicsőségesen rohan a vitéz... a vér ömlik... verve az ellenség... megdöngte a zsarnokság...! Elesni is mily szép... meghalni is mily dicső a szent ügyért, a hű fegyvertársak karjai közt! Sírunkon szobor és koszorú... nevünk a történeté, a halhatatlanság... sat. sat. De nem így megyen az egészen, édes ifjú barátom! annak is megvan a maga szomorú, köznap prózája. Napoleon a waterlooi csata veszteséte visszafordítva hirtelen lovát, midőn egyik marsehalja megkapván a fő zab-láját, így szólt a vert titánhoz: Sir, mit akar? Meghalni, elesni, felele Napoleon. De nem fog elesni Sir, hanem fogoly lesz, s mint ilyen fogja emelni, fényesíteni a győző triumpfusát. Olvasd meg: mit Petőfi írt, hogy hol és miképp essék el ő, s gondold

meg, mint veszett el. Gondold meg, mit tesz az: elevenen eltemettetni, megsütni, tömlőben múlni ki, hol a patkányok a rab élő húsát rágják; kloakába fojtatni, csonkán, bénán rabul esni a kan-csuka alá, hir, enlgetés, tudomás nélkül veszni el, kínosan, dísztelenül, míg az eszközlött haszon legparányibb arányban sem áll áldozatunkkal. De hátra van a legnagyobb: ha ezen iszonyatosságok közt egyetlen, a megbánáshoz csak távolról is hasonlító gondolat támadna benned: magad előtt lennél meggyalázva, semmire téve, megölve. És jót állhatsz-e: hogy nem támadna olyan gondolatod?! Édes Józsiám, te szeresd a történelmet; lásd ott: mi esett gyakran a férfiakon, az erőseken is, és hidd el magadban, hogy ez élethalál-játék még nem neked való!

De tegyük fel: hogy visszakerülsz egykor épen, életben. Vajjon tanulát-e már annyit: hogy minden catastroph után mint képzett, művelt ember állhass meg a világon? Bajosan! Nincs nevéteségebb azon féltanult exstrázamestereknek, kiket oly feles számmal láthatni. A kardvágást meg lehet lálni, bántalmat, méltatlanságot ki lehet állni, de gúnyos mosolyt nem!

Mindezekre te azt felelheted: mindenki így gondolkoztán: egy bátor mozdulat se esnék, egy szent ügy se lenne kivíva a világon! Tökéletesen igazad van! Tehát nem is azt mondom: ne menj! hanem csak azt: várj! A várással nem vesztes semmit, sőt nyersz; ugyanis, ha a lelkesültség csak a fejlődéssel együttjáró vérpezsgés, a képzelgés fényes játéka nálad: addig elműlik, s megköszönheted, hogy alkalmas időben ábrándultál ki; ha valódi az; nem féltethet az elpárolgástól, megmarad az évek multával is nemcsak: sőt bizonyos komolyságot és mélységet nyer. — Aztán meg szabadulsz azon kínos terhétől, mit szüle-kímélésnek neveznek. Ne félj, megrosszolt életű szüleid nem élnek örökké; testvéredet ne vedd számba se. Magad teherbíró, erős férfiuvá leendesz, szoktathatod magadat addig mindenemű nyaraszárhoz. Attól se kell tartanod: hogy az alkalom elműlik; biztosíthatlak: hogy azon magasztos ügyért, melynek útján elindultál, holnap, holnapután és életed minden órájában ki-onthatod véredet s tán alkalmasabbban s közelebb, mint ma. Te érteni fogsz engemet!

Az élet tökéletlenek, visszásnak, hazugnak tesz minden jeles és felemelkedett lelki ifjú előtt, midőn gondolkozni kezd. Úgy találja, hogy a sötét és ros erősebb a fény- és jónál. De ha így állna a dolog: hová esett volna már vissza a világ? Nem szabad okosabbnak lennünk a gondviselésnél. Nincs-e szükség az ellentétekre, a küzdelekre? Ha én ma mindenható erővel mint tökéletest, szabadot, boldogot adnám kezdébe az emberiség: mit tennél vele? hol vennél csak egy lépést is azután számára? Minek beszélnek sokat? Gondolkozzál!

Attól nem féltetek: hogy a világ tán lehet megrosszási: hogy ábrándozó, dicsvágyó, mindenáron felütni akaró vagy, hogy meguntad a komoly munkát, sat, nem féltetek mondom attól: hogy ezen megrovások legkisebb hatást is tegyenek reád; a nyelveket megfogni nem lehet, nem is szükség; de igenis féltetek: hogy álmaid miatt a valóságot veszt el, tudományos művelődésed útján meg fogsz haladhatni úgy, mint eddig; a megrovásokat akarod s hibád nélkül igazold; aztán meghasonlász, sodródól kiesel s végre — nem lesz derék ember belőled! Óhajtom, hogy tetted ezáfolj meg! Tanuld, szállj feljebb; művelj magadat; gyakorold a költészetet, melyre tehetséggel vagy megáldva.

Meglehet: hogy te ezt a levelet nem fogod szeretni; beavatkozónak találod; mindegy; én irtam, mert sajátom e felfordulást; irtam pedig így és nem másképp azért: mert te emancipált magad az alól: hogy gyermeknek tekintselek s hiszem: hogy az őszinte szót megbírod, ki oly nagy dolgok bírására is vállalkoztál. Vedd a fűzbe, vagy elolvassván, gondolkodjál e sorok felett, csak egyet ne feledd: hogy ezeket az irántad és irántoktól való őszinte érzés iratta velem. Választ nem várok, sőt felmentelek egyenesen az alól.

Isten legyen veled! Hanva oct. 3. 1863.

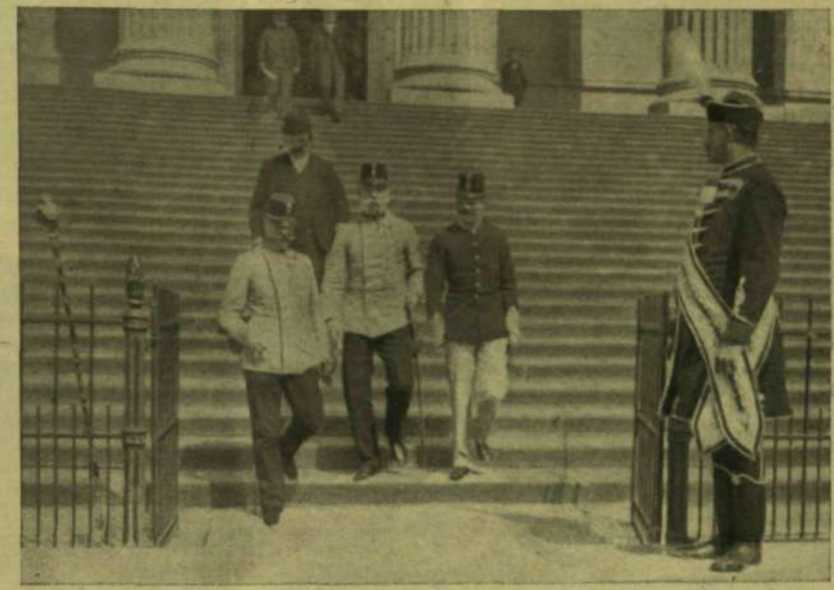
szerető bátyád T. pa Mihály.

II.

Ifjabb Borsodi Józsefnek szeretettel.

Simoniban.

Édes Józsiám! Leveled, illetőleg válaszd nagyom megörvendeztetett; hiszek szavaidnak s megnyugszom. Engedd meg azonban; hogy soraid bizonyos részére rövid megjegyzést tehessen, meggyőződésem s a világban tapasztalásaim szerint. Nincsen semmi okod visszahozatásod miatt írni; ki lenne elég otromba meg érteni azt: midőn atyád s anyád fogták meg kezeidet s vezettek hazafelé? Azután csak helyzeted sajátságos volta olvastat veléd mások szeméből olyat, mi azokban nincsen. Vagy feltéve a legrosszabbat: ha volna is, mit gondolsz? az emberek huszonnégy óra alatt meg szoktak unni mindent s új tárgyat keresnek a rágdóásra, a régit pedig elfelejtik. Ha gyermekem volna: óhajtanám, hogy

Krobatin tábornok, Canisins altábornagy, Ruttrich kapitány s mögöttük Szentgyörgyi osztályfőnök a mint a delegáció üléséről távoznak.

PILLANATFÉNYKÉP A MAGYAR DELEGÁCIÓBÓL. — Siklóssy László amateur felvétele.

az életben csak annyi restelni valója legyen, és én szeretném ötet s büszke volnék reá. Még nagy botlás után is van joga az embernek helyet kérni a társaságban s követelni, hogy tőteget multját feledjék a helyes jelen- s jövőért. Gondolj Kossuth Lajosra s győződjél meg állításom igaz voltáról. Esetekben legkisebb szegényleni való sincs; társaid, a veled egy úton indultak, csaknem mindnyájan így jártak. Ismétlem nincs, pedig kényes vagyok magam is minden illetétség és jellemtelenség iránt. Emeld fel azért fejedet nyugodtan és bátran, haladj pályádon, komoly s nehéz tanulmányaidban vidámitson fel a költészet, mint a szellő járára forgatja felénk a falombok szines oldalát. Utáld, a mi ros, kerülj, a mi szennyező, de szeresd az életet azért, melyben annyi szép és jó van; örömeit se től ne becsöld, se ne kiesinyeld, — használj okosan. Ne akarj több lenni, mint ember, hogy kevesebb nem leszesz soha: azt jól tudjuk, kik ösmerünk.

Isten legyen veled! Hanva oct. 12. 1864.

szerető bátyád Tompa Mihály.

LA MARTINIQUE.

Az Antillák gyöngyének, Martinique szigetnek szörnyű sorsa megrendíti azt is, a ki kutatva keresi a térképen az előtte ismeretlen szigetet: mennyire örüti tehát azokat, kik e kies paradicsomot látták, leirhatatlan szép tájait bejárták, mint többi közt e sorok írója is.

1875 január második felében voltunk, midőn az útnak indult «Dandolo» osztrák-magyar korvetta, ropogva-nyikorogva simúlt elavult fa-szerkezetével az örökké működő «passat» szél által egyenesen mozgásba hozott óriási hullámok völgyeihez és hegyeihez. A hajón, mióta a hatalmas Gibraltárt magunk mögött hagytuk, az összes mozgatható és mozgatható tárgyakat: a készülékeket, ágyúkat stb. a fedélzethez, s a hajófalhoz erősítették, nehogy az óriási mozgástól meglódítva, legénységben és hajóban kárt tegyenek. Az egy és ugyanazon irányban és erőben fújó szél miatt a vitorlák is kevés változtatást kívánnak s így a legénységet leginkább iskolázatással foglalkoztatják, mert ez felette szükséges, kivált fegyelmi szempontból a hadihajókon, hol kis helyen száz és száz ember van együtt.

A tengerész hadapródok közös étköz helyiségében, az úgynevezett «Contre-Carré»-ban, (megkülönböztetve a tiszt «Carré»-tól), egy este különös eleven élet volt: elhagytuk a passat-ot, s a hajó főgépét befűtésre előkészítette. A hajó lökőre oly vára-várt esemény a következő napon bekövetkezett, mire az előzőleg leeresztett, s tengelyébe bekapcsolt propeller-csavar egy ütemben reszkettette meg a hajónkat, s vitte közelebb s közelebb a szárazföldre.

Másnap a hajnal derengésekor: «Százszöld a láthatáron» jelentés hangzott fel. Ezen szavak hatása, egy hosszú és farsádságteljes tengeri út után, leirhatatlan! Útnak czélya, Martinique a távolban kékes mályba burkolva tűnt fel. Mind tisztább és tisztább körvonalakban voltak

kivehetők a gyönyörű sziget hegyláncolatai, s majd Fort de France hatalmas, erődkkel védett dombjai. Vihartépte öreg Dandolónk büszkén mutatta magát a kikötőben, s horgonyain zakatolta, dübörögve lánczaikon mélyedtek a tengerbe. Következtek a szokásos szertartások és formalitások, s felhangzott a francia zászló tiszteletére adott 24 üdvözlésünk. Még el sem hangzott az utolsó ágyúzás s már minden oldalról néger gyümölcsárosok, kreol mosonók, cicerónék özönlöttek el a hajónkat, s pár percze mintegy önkéntelenül minden hajó-etiquette és fegyelm félre volt téve. Rövid idő múlva el voltunk látva a szükségességekkel, mohón élveztek az itthon oly ritka ananászt s a nem ismert banánt. (Mert az itteni kereskedésekben kapható «banan» után halvány fogalmat sem nyerünk ezen felészes, a tengeri szállítást érett állapotban nem bíró gyümölcseről).

Itt voltunk tehát a bájos Fort de France előtt. Egy remek öböl partján épült város ez, mint képünkől is kivehető, mely kivált a város katonai részét tünteti föl erődítéseivel és nagy-szerű katonai rakтарыival. A városon kívül a legszebb hegyes-dombos, mely szakadékokkal bíró vidék, a legdúsabb délszaki növényzettel, ós magnoliakkal, és páfrányokkal. Teljesen a braziliai flórára emlékeztet ezen kis paradicsom gyönyörű növényzete.

Fort de France lakossága, úgy a tiszta francia, valamint a szines lakosság is a legnagyobb előzékenységgel fogadott, annál is inkább, mert egy osztrák-magyar hadihajó akkor még az idegen vizeken ritkaság számba ment. Alig is tudunk a sok meghívásnak eleget tenni, melyek legtöbbjét a kikötőben horgonyzó francia hadihajók részéről élvezték.

Kirándulás kirándulást ért. Ezek közül felejthetetlen előttem a vasas meleg vizű Fontaine d'Idier fürdőhelyre tett kirándulásunk. Gyönyörű völgyek oldalán, hegyi patak mentén, bevágott úton, lóháton jutottunk a tenger színe felett magasan fekvő fürdőhelyre.

Fort de France-ban töltött két heti felejthetetlen tartózkodás után a most elpusztult St-Pierre elé hajóztunk. Rosz, veszélyes kikötője miatt ott tartózkodásunk csupán rövid időre volt szabva, mely rövid időre azonban, ottani konzulunk és családja rendkívüli vendégszeretete folytán mindig örömmel fogunk visszaemlékezni. Konzulunk mintegy 2-3 óra járásnyira St-Pierre-től, s a Mont Pelée-től keletre, nagy kiterjedésű czukornád ültetvényekkel bírt, oda tett velünk kirándulást, mely ünnepélyes volt összekötte. Dehogy képzeltük volna akkor, hogy mily borzasztó csapás vár e kies vidékre s szorgalmas, megnyerő modorú lakosságára!

Látható egyik képünk a remek «Madame» folyam, melyet a «Monsieur» folyamtól megkülönböztetve neveztek így.

Rövid st-pierre-i tartózkodásunk után Santiago di Cubá-nak fordítottunk hajónk orrát, bár ezt csupán kedvező szél esetén tehetjük, mert

FORT DE FRANCE.

bizony ellenszél esetén ugyancsak lavirozva s nem a hajó orrát a czél felé fordítva jutottunk előre. E helyen is azóta mi minden történt! De mindez már nem tartozik rövid ismertetésem keretébe. E közleményemmel csupán hálámért akartam leróni azon hely iránt, hol egykor oly kellemes és szép napokat töltöttem!

Báró Podmaniczky Gyula.

EGYVELEG.

* A német császárnak mindössze kétszáz keresztje, csillaga és egyéb alakú rendjele van. Ezek értékét egy millió nyolcvanezer koronára teszik. Magától értetődik, hogy ruháján ezeknek alig egy harmadrészt bírnia elhelyezni.

* A kínai császárnak egy év lefolyása alatt a különféle isteneknek legalább negyvenhat áldozatot kell bemutatnia. Miután minden áldozat bemutatását egy vagy több ünnepnap követi, melyeket a császárnak teljes visszavonulásban kell töltenie, ez a sok áldozat rá nézve nagyon terhes. Midőn a császár az egyik vagy másik templomba megy, az utcákat, melyeken hordszékeken keresztül viszik, fekete selyemmel vonják be.

* Az angol birodalom új vezérkari térképeinek készítése húsz éven át évenként öt millió koronába kerül. A térkép 108,000 lapból fog állani s így a világ legnagyobb térképe lesz.

* A legtöbb vaj Angliában fogy el, hol évenként minden emberre 13 font esik, míg ellenben Németországban egy emberre csak nyolc, — Franciaországban négy. — Oroszországban pedig alig két

VÖLGYRÉSZLET.

KÉPEK MARTINIQUE SZIGETÉRŐL. — Eredeti fényképek után.

font vajfogyasztás esik. A szibériai vasut megnyitása után maga Szibéria képes lesz egész Európát friss vajjal ellátni.

* Az angol koronázási ünnepélyek hosszú sorát az a fényes lakoma nyitotta meg, melyet a londoni lapok szerkesztői az amerikai és a gyarmati sajtó képviselőinek tiszteletére rendeztek május 10-én. A banketten az angol tudományos világ főemberein kívül a diplomáciai kar tagjai is megjelentek.

* A francia statisztikai hivatal jelentései szerint a legtöbb öngyilkosság nyáron fordul elő, míg télen a bűntettek száma sokkal nagyobb.

* Kairo lakossága közül minden husz emberre egy vak esik. A baj onnan ered, hogy a trachomás betegeket soha el nem különítik s így a ragályos kór mindinkább terjed a nép közt.

* Németországban minden 16 éven felüli munkás, szolga vagy alkalmazott kinek évi keresete vagy járandósága 2400 koronát meg nem halad, köteles magát munkaképtelenség esetére biztosítani.

* Madárhoz hasonló hal él a Golf-áram növényvilágában. Az Antennarius nevű hal a madarakhoz hasonló fészket rak a vízi növények galyain és azokba helyezi el tojásait. A halat nehéz elfogni, mivel színe nagyon hasonlít a növényekéhez s ezt a színt a szükséghez képest csaknem oly könnyen tudja változtatni, mint a kameleon.

RÉSZLET A MADAME FOLYÓ VIDÉKÉRŐL.

* Az Egyesült-Államok területén 1901-ben 415 millió korona értékű aranyat termeltek s így öt millióval többet, mint az előtte való esztendőben. Az egész világon pedig ugyanezen évben 1300 millió frankra rugott az aranytermelés.

* Az eljegyzés és esküvő közti idő Oroszországban többnyire rövid szokott lenni, mivel ősi szokás szerint a vőlegénytől elvárják, hogy jegyesének mindennap valami ajándékot küldjön.

* A leggazdagabb színészek egyike a híres Coquelin, kinek vagyonát négy millió frankra becsülik. Párisi házában egy millió értékű festmények láthatók.

* A majmok példabeszéddé vált utánzásai és megfigyelő tehetsége valóban meglepő, de azért a majom nem képes még a legegyszerűbb csomót sem feloldani.

* A bányalégben levő szénoxid igen sok embert öl meg, különösen a robbanások után eszközölt mentési munkálatoknál, mivel szaga nincs és a bányászok a mérgezés tüneteit nem ismerhetik fel eléggé korán. Haldane János oxfordi tanár ennek ellensúlyozására azt ajánlja, hogy a mentéseknél és más gyanus esetekben a bányászok egereket vigyenek le a bányákba, mivel ezek a szénoxid iránt igen érzékenyek és már 0. százaléknyi is elszédíti őket.

* Forester és Hingsale lordok az egyedüli angol főurak, kik fővegükét a király előtt is fonthatják. Hír szerint Forester lord ezen előjogával még a koronázási ünnepély azon pillanatában is élni akar, midőn a többi peerok koronájukat levéve, az újonnan megkoronázott királyt éltetik.

* Helgoland szigetén tizenhat éven alóli fiú vagy leány sem színházba, sem korcsmába nem mehet.

A TOMPA-SZOBOR LELEPLEZÉSE.

A bérces Gömörvármegye székvárosa, Rimaszombat, Tompa Mihály korszorús költőnk szülővárosa, emlékeztetés ünnepét ült e hó negyedikén. A népregek és virágregék halhatatlan költőjének érzébe öntött életnagyságú szobrárt leleplezték le szép ünnepélyességek közt.

Rimaszombat összes házai föllobogózza, sok helyen, köztük Tompa szülőháza a nevé viselő utcában, virággal díszítve várták a több ezerre menő, vidékről és fővárosból érkező ünnepi vendégeket, kiket az ismert gömői vendégszeretettel szállásoltak el az ünnep előestéjén a kies fekvésű rimaparti városkában. Az ünnepi vendégek közül, még a leleplezés előtt, számonosan tekintették meg a költő szülőházát, mely Kovács Mihályné gubás özvegye birtokában van, a Tompa-utca 149. szám alatt. Egészen favazas épület. Szürke márványtáblával van megjelölve, melyen a következő felirat olvasható: *Itt született Tompa Mihály 1817 szept. 28-án.* (E ház képét a «Vasárnapi Ujság» 1893. évi 31-ik számában közölte a költő halálának 25-ik évfordulóján kiadott emlékszámában.) Vele szemben van az a sarokház, a melyben Blaháné született, s melynek még most is él tulajdonosa, Krajcsik Pál csizmadia-mester, ki Blaháné anyjának szállást adott.

Junius 4-én már kora reggel szokatlan mennyiségű közönség lepte el az ünnepély színterét, a Tompa-teret; közte lelkesek vezetése alatt nagy számban jelentek meg Tompa Mihály egykori tiszta magyar ajkú hívei Bejérről, Kelemerről és Hanvárról.

Küldöttségekkel képviseltették magukat az Akadémia, a Kiszalud-Társaság, az írői és hirlapirói egyesületek, a tiszai ref. egyházkerület Kun Bertalan püspök vezetésével, a gömői ref. egyházmegye, a sárospataki főiskola, a tiszai evang. egyházkerület Glauf Pál főesperes vezetésével, Gömörvármegye tiszikara Hámos László főispán és Bornemisza László alispán vezetése alatt testületileg jelent meg, nemkülönben a gömörmegyei negyvennyolcas honvédek. Abonyi Pál vörössipkás hadnagygyal élükön, kik az egykori szabadságharczbeli tábori lelkesnek rótták le a kegyelet adóját. Nagy számban jelentek meg a vármegye és a város előkelő hölgyei, köztük Hámos Lászlóné, a főispán és Bornemisza Lászlóné, az alispán neje.

A nagyszámú vendégsereg az új díszes vármegyeháza nagytermében gyülekezett, a honnan 10 órakor a szobor elé vonult; itt a rimaszombati dalárda a Hymnussal kezdte az ünnepélyt. Majd Bornemisza alispán, mint a szoborbizottság elnöke, tartotta nagy hatású megnyitó-beszédét s egyúttal letette a szoborra a vármegyének a költő kedves virágaiból font koszorúját. Szavaira a lepel lehullott a szoborról. Ezután dr. Veres Samu tanár a közönség lelkes éljenzése közben mondott tartalmas ünnepi beszédet, nagy hatással méltatva Tompa Mihály költői és hazafiúi tevékenységét. Utána Lévy József, a kitünő költő, Tompa egykori jó barátja, szavalta el ódáját. A lendületes, eszmékben gazdag költeményt lapunk élén találja az olvasó. Erre a küldöttségek leleplezték a szoborra. A Magyar Tud. Akadémia nevében Négyesy László mondott beszédet, utána a Kiszalud-Társaság megbízásából Beöthy Zsolt beszélt, mint az Alexander Bernát, Hegedűs István és Jakab Ödön tagokból álló küldöttség vezetője. A gömörmegyei ev. ref. lelkesek nevében Nagy Pál esperes tett le koszorút. A sárospataki főiskola koszorúját Novák Lajos igazgatóból, Kiss Elek, Tüdős István, Székely György és Csontos József tanárokból álló küldöttség tette le.

Koszorút tettek még le a szobor talapzatára: Rimaszombat város nevében Kovács László polgármester, a bejei, keleméri és hanvai ref. egyházközségek, melyeknek a költő egykor papja volt. A rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium koszorúját Bodor István igazgató, a salgótarjáni és ózdi vasgyárak munkásaiét Honti Lajos előmunkás tette le, kinek ügyes beszédét a közönség lelkesen megéltette. Az «Otthon» kör nevében Zilahy Kiss Béla, a Budapesti Ujságírók Egyesülete nevében Cziflay Lajos alelnök tettek le koszorút. A feketehegyi fürdőközség, a mely minden évben meg szokta ünnepelni Tompánkat, a fürdő egykori vendégeinek emlékét, szintén elküldte koszorúját, melyet

Perjessy Lajos versei tanár tett le a szoborra. Tompának még élő, anyai ágról való rokonai nevében Lévy István hozott koszorút. Érdekes része volt a leleplezési ünnepélynek, mikor a régi jó hírű rimaszombati dalárda Tompa több népdalát, közte a «Télen nyáron pusztán az én lakásom» címűt énekelte. Hámos főispán fölolvasta Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter üdvözlő táviratát.

Ezután a szoborbizottság elnöke átadta a szobrot Rimaszombat város polgármesterének, mire a leleplezési ünnepély a Szózat eléneklésével véget ért.

Maga a szobor a gömörmegyei, hangonyi születésű Holló Barnabás sikerült műve, mely az egykor daliás termetű költőt férfikora virágában, magyar ruhában ábrázolja, abból a korszakból, a melyre vonatkozóan Szász Károly, Tompa életrajzírója jellemzésül írta, hogy olyan volt az ereje, hogy a mogorót félkézzel összeroppantotta és a vaspatkókat eltördelte. Az álló helyzetű szobor a költőt emelgette, fedetlen fővel, sziklához támaszkodva ábrázolja, jobb kezét papi köntösön tartja, balkezeiben kedves virágai vannak; a sziklán a Nép- és Virágregék köteté látható. A másfélzseres életnagyságú bronz-szobor öt méter magas, patyi kőből készült talapzaton áll, Rimaszombat város legszébb terén, melyet legújában a költő nevével neveztek el. A szobor szemben áll a leányiskolával, mely mellett jobbról az első magyar szobrász, Ferenczy István egykori műterme és kertje van.

A nagy költőnek állítandó emlékszobor eszméjét első sorban S. Szabó József, jelenlegi debreczeni collegiumi tanár pendítette meg, sárospataki theológus korában. Az ősi collegiumi városban mindjárt nagyobb összeget gyűjtöttek e célra. A további gyűjtést a rimaszombati gimnázium növendékei folytatták,

főleg dr. Veres Samu tanár buzgólkodására. Különösen báró Nyáry László és Szeless Ödön ügyvéd fejtettek ki nagy buzgótságot a gyűjtésben, melyet ezután Bornemisza alispán vitt át. Gömörmegyének büszkeségére szolgálhat, hogy a szobor felállítására szükséges összeget teljesen a vármegye közönsége adta össze. Holló Barnabás, mint a vármegye szülőtte egész önzetlenül készítette a szobrot s neki köszönhető, hogy az összegyűlt mintegy 8000 frt költségből ily díszes emlékét lehetett felállítani.

A leleplezést az u. n. Széchenyi-kertben 400 terítékű lakoma követte, melyen számos lelkes felköszöntőt mondtak, Hámos főispán a királyra, Bornemisza alispán a vendégekre, Lukács Géza vármegyei főjegyző Lévy József, Kovács László polgármester Holló Barnabásra, stb. A lakomát táncmulatság követte.

Markó Miklós.

A DELEGÁCIÓBÓL.

Pillanatnyi fényképeinkhez.

A Nemzeti Múzeumban, a történelmi ereklyék csendes tanyáján néhány nap óta szokatlan élénk az élet. Két oldalt felhúzták a lobogókat, a nagy kapu megnyílik, a főlépcső előtt egyre-másra állnak meg a fogatok, a nagy márványlépcső s az utána következő «kerék terem» beszélgetéstől hangos, a mi mind azt jelenti, hogy itt most a magyar delegáció, vagy a mint hivatalosan hívják: a közönségek tárgyalására kiküldött országos bizottság ülészik.

Tíz óra tájban automobilján megérkezik gróf Andrássy Gyula, a delegáció elnöke. Felmegy a lépcsőn, tehát öt percz múlva megkezdődik az ülés.

A középben megismerjük a közös minisztere-

Babus J. főveléle után.

TOMPA MIHÁLY SZOBRA RIMASZOMBATBAN. — Holló Barnabás szoborműve.

PRIELLE KORNÉLIA AZ ÜNNEPÉLYEN KAPOTT VIRÁGAIVAL FELDISZÍTETT LAKÁSÁBAN.

ket. Ott van Goluchowsky gróf. Arczképét már láttuk elégszer, de mintha mindig is ilyennek képzeltek volna ezt az elegáns embert, a kiből ily tökéletes egyesülésben látszik a miniszter a diplomata és a lengyel mágnással. Fölismerjük Krieghammer bárót, Kállay Bénit, egy megelégedett, patriarchális külsejű, nagy szakállú tengerészben pedig nem lesz nehéz Spain bárót felfedeznünk. De kik a többiek? Hiszen a közös kormány egészen elfoglalja a terem közepét, úgy hogy a magyar kormány már csak az első padba — szorult. A közös miniszterek mellett egy-egy fiatal embert látunk, a kik az ülésnek miniszterekre vonatkozó részét ott ültő helyükben németre fordítják. Mert hát bizony közös miniszterek, Kállay kivételével, nem tudnak magyarul, vagy a mint a rosz nyelvek mondják, csak a quota arányban beszélnek a mi nyelvünkön is. A mint az ülés megnyílik, mihelyt valaki beszélni kezd, megkezdődik ezeken a „gyorsfordító titkárok”-nak működése, a mi a szemléltető sajtóságok halk beszélgetésnek tűnik fel, a melyben azonban a miniszterek csak néha egy-egy fejbólintással vesznek részt. A külügyminiszter mellett Szapáry Tibor gróf végzi ezt a fáradságos és sok gyakorlattal kívánó munkát. Ott ül a miniszter jobbja. Szétfésült haja látszik is egyik képünkön. Mellette Mérey Kajetan osztályfőnök ül. Ha Szapáry hallgat a miniszter helyett, akkor Mérey beszél helyette; ő adja meg a felvilágosításokat a feladóknak. Spaun báró mellett Sényi Péter, egy fiatal, csupasz képű tengerésztiszt végzi ezt a fordító-informáló munkát. Sényi vasmegei származású, s bár először van az ülésben a delegációban, minden elfogultság nélkül, szakavatottan válaszolt a tengerészet körében felmerült észrevételekre.

A túlsó oldalt majdnem egészen a hadügyminiszterium foglalja el. Krieghammer báró hadügyminiszter mellett titkára, Urban Ferdinánd vezérkari kapitány ül és mondja el miniszterének németül a magyar szónokok beszédét. Oly nyugodtan „beszélgetnek”, akárcsak a ma esti ételapról lenne szó, pedig körülöttük ugyancsak „röpköd a bomba, pattog a gránát.” Holló Lajos, Okolicsányi László, Rakovszky István, Wilczek Frigyes gróf egymás után kelnek fel és festik le a ríktó színekké, mint nehezedik az a rengeteg sok millió korona ára úgy, taraczküteg és hegyi tüzérség a magyar nép vállaira. Velök szemben Fejérváry Géza báró, Münnich Aurél, Tisza István gróf, Hieronymi Károly, Miklós Jón hangoztatják a kiadások szükségességét, a régi jelszóval: Si vis pacem, para bellum. A mihez aztán Jekelfalussy Lajos altábornagy csak azt teszi hozzá, hogy „mind ezekhez a hadügyi kormányhoz hozzatenni valója nincs.” De beszél ő természetesen hoz-

szabban is, ha kell, az ő szűkszavú, de rokon-szenves katonás modorában.

Míg a többi közös miniszter két-három emberrel ül a közepén, addig Kállay egymaga üldögél baloldalt. Az ő „embere,” Thallóczy Lajos osztályfőnök — a ki régi ismerőse a „Vasárnapi Ujság” olvasóinak is — a hátulso padok valamelyikében szokott meglepedni. A többi minisztereket árnyékként követik kísé- roik. Kállay és Thallóczy afféle kis mutató — nagy mutató viszonyban vannak egymással: Kállay bejön a teremben lent, Thallóczy bejön fönt, Kállay indul kifelé a középső kis körben, Thallóczy mozog a hátulso nagy körben. Thallóczyt kívül még egy magyar, Szalay László miniszteri tanácsos van jelen a delegáció ülésén a közös pénzügyminiszterium részéről.

Kállay közbeszólásokkal is ad felvilágosítást, majd a vita végén két óras magyar beszédet mond a magyar fülök öröme, ha nem is a mohamedán bosnyákok gyönyörűségére, a kik tudvalevőleg tüntetőleg távoztak a karzatról, mikor a miniszter beszélni kezdett.

Ha már itt vagyunk, szóljunk egy pár szót a hallgatóságról is. Hallgatóság t. i. kétféle van. Az egyik a karzaton, a másik magában a teremben. A teremben egész csomó vezérkari tiszt ül; közöttük a tábornoki kar több tagja. Kint tisztelettel hajlik meg előttük egy fél hadsereg, itt bent szerényen hallgatva üldögélnek az ülés végéig. Így ott ül a közepén Röckenhausen Rikhard, a hadbiztonság és a gazdasági osztály főnöke, kit évek sora óta már jól ismer a delegáció; az a barátságos arczú, úgyszólván „fiatal” ember meg Krobotin Sándor tábornok, a tüzérségi osztály vezetője; az utolsó előtti padban ülő fehér szakállú öreg úr pedig Camisius György altábornagy, a hadkiegészítéssel és hadszervezéssel foglalkozó osztály főnöke.

A hallgatóság másik részéből, a karzatról leginkább a királyi páholy körüli rész érdekel. Az t. i. a törvényhozás tagjai számára való. Üres is rendesen. Nagyobb volt az érdeklődésük az albizottáig eddig zárt ülései iránt. De idestova már három óra lesz. Az elnökek, ki már szintén nagyon kifáradhatott, meg kell számlálni a jelenlevő tagokat, határozatképes-e a bizottság? ... 32-en vannak ... Az elnök szomorúan felsóhajt:

— A bizottság határozatképtelen. A szavazás holnap lesz. Az ülést bezárom ...

Siklóssy László.

A GÖDÖLLŐI MÉHÉSZETI GAZDASÁG MEGNYITÁSA.

Alig van más oly ága a gazdaságnak, mely csekély tökélyfektetéssel annyi hasznot hoztatana, mint a méhészet; de csak akkor, ha szak-

értelemmel folytatják. Hanem épen az a baj, hogy nálunk legtöbb helyen még mindig a régi módon méhészkednek s azt a sok fontos fel-fedekezést, újítást, melyet az utóbbi évtizedekben a méhészet terén is tettek, a lakosság nagy része nem vette figyelembe s azokról sok tekintetben tudomást sem vett, mivel erre alkalma is alig volt. Így aztán évenként sok virág elhervadt a réteken, mezőkön a nélkül, hogy a bennük rejlő kincset, a mézet értékesíteni lehetett volna. Ez a veszteség pedig százazsereket, sőt milliókat jelent, a mi meg lett volna menthető főképp kisgazdáink javára, a kik körülményeiknél fogva leginkább rá volnának utalva a méhészkedésre.

Az állami méhészeti vándortanítók sokat tettek ugyan már méhészetünk emelésére, de számuk sokkal kevesebb, semhogy az okszerű méhészetet olyan széles körökben elterjeszthették volna, mint ez nemzetgazdasági tekintetből is kívánatos.

Fontos hivatást fog azért betölteni a Gödöllőn megnyílt állami méhészeti gazdaság, mely a mindenre kiterjedő figyelmű Darányi Ignác földművelési miniszternek köszönheti létezését.

Ezen új intézményben nemcsak a hasznot hajtó méhészet üzését szemlélteti minden érdeklődő, hanem tanfolyamokat is rendeznek ott a méhtenyésztés titkainak, fogásainak el-sajátítására; értelmes, ügyes méhészeket képeznek, hogy aztán innen az ország különböző részeire szétoszolva, lakostársaik közt tovább terjeszthessék itt elsajátított ismereteiket.

Ezt a hasznos intézményt nyitották meg s adták át rendeltetésének f. hó elsején.

Budapestről különvonat indult a megnyitási ünnepélyre, melyen Darányi földművelési miniszteren kívül megjelent Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, Zsilinszky Mihály államtitkár, Beniczky Ferenc főispán, Herman Ottó, báró Ambrózy Béla országos méhészeti szaktanácsadó, számos országgyűlési képviselő és meghívott előkelőségek, köztük több hölgy is.

Gödöllő környékének lakossága nagy számban sereglett össze a lelkes éljenzessel fogadta az érkező minisztert, a kit báró Ambrózy üdvözölt.

Darányi miniszter hosszabb beszédben válaszolt, kifejtve a méhtenyésztés közgazdasági fontosságát s kiemelve, hogy az okszerűen üzött méhészet első sorban a szegény népen van hivatva segíteni. Végül szívélyes szavakkal köszönetet mondott a megjelent érdeklődő társaságnak, valamint azoknak, kik az intézmény létesítésében közreműködtek, s megnyitottnak nyilvánította ki a méhészt-gazdaságot.

Hosszas éljenzést követte a miniszter beszédét, azután a társaság Saárosy-Kapeller Ferenc miniszteri osztálytanácsos vezetésével, nagy érdeklődéssel végig nézte a mintaszerden berendezett telepet.

A méhészt-gazdaság 42 kat. hold területtel bír. Itt vannak felállítva szép parkban a különböző berendezésű kisebb-nagyobb méhészek, pavilonok és kaptárak, az intézet személyzetének lakásai, a tanfolyamok hallgatóinak lakóhelyiségei, tanterem, múzeum, műhelyek stb. A méhészek minden jónak bizonyult eszközzel és géppel fel vannak szerelve, a területen pedig részben szőlő, részben gyümölcsös, valamint mézelő cserjék és fák vannak ültetve.

Az intézethez hasonló alig van Európában s a külföldi szakemberek figyelmét már is felkeltette, a minek bizonyossága az is, hogy még a megnyitás előtt számosan, kivált Németország-iak, meglátogatták.

ANYÁCSKA ALSZIK.

Albert M. százsz költő verse. A Petőfi-Társaság brassói gyűlése számára fordította Telekes Béla.

Pihensz anyám, úgy fekszel főhéherben,
Hajad simára lefésülve szépen.
Szived fölött a kezéd összetéve ...
S végig virág a koporsód szegélye.

«Anyácska alszik ...» mondják a gyerekek
Ilyenkor s az elhízi, nem ijed meg.
Óh volna gyermeklélek még a lelkeim!
Csak alszik? ... Sírnom, sírnom kell hitetlen!

Ez a kéz, ez a barna, ez a kérge,
E deszkák közt mily dermedt! Mit sem érez.
S rég — verejtékes, hő munkára szántan
Mily rendet vágott az arany kalászban!

Óh, drága kéz, nem voltál soha fáradt,
Hogy elringass, hol pár asztag vet árnyat.
Mint hordoztál, hogy testem jól pihenjen,
Bölcsösűl váltig mező-szerte engem!

Körül: kalász-ár, hullámszón terülve;
Fölöttem: szemed s a menny kék derťje ...
Úgy altatál el s bölcsöm peremére
Egy-egy madár szállt vígan fűtörészve.

Óh drága kéz, — a mi jó van szívemben —
És a mi termést csak érlelt a lelkeim, —
S hogy a szó dallá virul ajakamra:
Nekem mind, mind a te jóságod adta.

Óh, legalább úgy hadd háláljam ezt meg:
Gyászomban hogy az éggel pórt ne kezdjek,
Kezed nyugalmát óh ne irigyeljem,
Váljék hálára panaszos keservem!

DALOK.

Albert M. százsz költő versei. A Petőfi-Társaság brassói gyűlése számára fordította Baróti Lajos.

I.

Hogy dalom olyan apró,
Csodálak, szép kis kedvesem.
Hogy is lehetne másként?
A mértéket rólad veszem.

Csak azt szeretném, vajha
Oly szép is volna, mint magad
S úgy tudna szívhez szólni,
Mint a te édes ajkad.

II.

Sötét erdőben járok,
Mint elveszett gyerek;
Kiáltozok és várok,
Jön-e rá felelet?

Választ csak a visszhang ad,
S megint csend, a béke lón,
S a fákról hull a harmat,
Mint egy-egy néma köny.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Budapesti Szemle júniusi kötetének érdekes tartalmát „Az indiai császárság” című dolgozat nyitja meg, melyben G. V. P. Edvárd király koronázása alkalmából fejtegeti Viktória királyné uralkodásának korszakát, az angol világalom megalakulását és az Indiai birodalom fontosságát, a földat, mely a jelen uralkodóra vár, szintén fontos, mert az indiai császárság fenntartása nem lesz könnyebb annak megalapításánál. Haraszt Gyula befejezi irodalomtörténeti tanulmányát a „Trisztán és Izolt” monda különféle feldolgozásairól és irodalmáról. Schönher Gyulától: „Magyarország 1301-ben” című történelmi közlemény olvasható, az utolsó Árpád-házi király halálának nevezetes korszakáról, az akkori állapotokról, a jogi rendről s az Árpádok uralkodásának tanulságairól. Hegedűs Lóránt nagyrészt tanulmányt kezd meg „A szé- kelyek kivándorlása Romániában” cím alatt. A szerző nem régebben az amerikai kivándorlástól irt, mely cikkekhez az adatok nagy részét Amerikában maga gyűjtötte. A hazánkat annyira sűjtő kivándorlásnak másik szomorú ága, a székelly kivándorlás, a magyarságot apaszta folytonosan. Hegedűs ehhez is maga szedte adatait itthon és Romániában, meg az eltűnedező csángó-magyar falvakban, fohásználva az idevonatkozó irodalmat is. Élesen megkülönbözteti a felvidéki amerikai kivándorlástól a székelly kivándorlást, mert amaz nemzetiségileg igen vegyes s egész földrészekre kiterjedő nagy népmozgalmat része, míg a székelly kivándorlása magyar vérvesztésé- g s Romániába máshonnan bevándorlás nem is történik. A székelly kivándorlás megindulása 1877-re tehető, okai kimutathatók s ezeket Hegedűs fel is tárja. Az első közlemény a Romániában levő szé- kely kivándorlás jelentőségéről és veszedelméről szól. — A „Budapesti Szemle” további tartalma: „Serédy Gábor”, ifj. Korányi Frigyes regényének ötödik folytatása; „Az ősi szellem”, Kosza Ándor

BOSNYÁKOK A NEMZETI MUZEUM ELŐTT A MAGYAR DELEGÁCIÓ ÜLÉSEKOR.

nak az Akadémia ünnepi nagygyűlésén nagy hasá- sával felolvasott költeménye; Kropf Lajos újabb adatokat közöl Beck Vilomól, a szabadságharc érdekes nőalakjáról, ki becses emlékiratot is adott ki. A könyvismertető „Értesítő” rovat Dénes Tibor- nak „Páriák” regényéről, Fejér Miklósnak az egye- nes adók reformjáról irt munkájával és több kül- földi művel foglalkozik. A „Budapesti Szemle” elő- fizetési ára egész évre 24 korona, félévre 12 korona.

A „Századok” című történelmi folyóirat leg- újabb füzeté is érdekes tartalommal jelent meg. Komáromy András arról értekezik, hogy hova lettek a Szent László váradi székesegyházának műkincsei? Olchváry Odón a muhi csata részleteit írja le a leg- újabb búvárlatok nyomán, közölve egyszersmind a mongol hadak felvonulásának térképét is. Nagy Lajos király és Velenzece érintkezéséről Baumgar- ten Ferencz irt tanulmányt, Bleyer J. pedig Beheim régi német krónikás munkáit méltatja, magyar tör- ténelmi szempontból. A füzet, melyet Nagy Gyula szerkesztett, még számos apróbb történelmi érdekű dolgozatot közöl.

Új verskötet. Furcsa formában: cím nélkül, olaj- zöld, vastag, durva papirosra nyomtatva, kötés helyett egy szál fekete szalaggal átfűzve becsatolta világá szerelmi dalai vékonyka füzéret Kúrthy György. Ez a „szecsessziós” forma maga is elárulja, hogy a szerző még egészen fiatal ember, ha a versek tartalma nem bizonyítaná is ezt. Kiforratlan érzések s kiforratlan forma jellemzik e verseket, melyek kiadásával szer- zőnek kár volt olyan nagyon sietnie, egy kis önkri- tika nagyon ráért volna. Pedig van érzeke a dal- malomlás iránt, egy-egy jobb ötlet, egy-egy frisebb kép úszkál itt-ott a sok üresen csengő szó zavaros árjában. A költsézet műzsjának nem lehet csak úgy félvállról udvarolni: komolyság és odaadás, a mit megkíván. A versek meg is vannak zenésítve, kótáikat ott találhatja az érdeklődő a czifra füzet végén. Mutatványul hadd álljon itt ez a kis dal:

Ha rügy kinyílik és az élet
Zsibongva éled;
Nem kérdjük, ha a rózsza nyit:
Az új tavasz hogy mért van itt?
De hogyha a sárga lomb lepereg
S már nincs meleg,
Szürkén mondjuk a szürke köddel:
Ah, márt az ősz, hogy mért is jött el? ...

Magyar czímeres emlékek. Közli Fejérváry László. II. füzet. A Magyar Tud. Akadémia támo- gatásával kiadja a magyar heraldikai és genealogiai társaság. A nagy negyedét alakú s a Franklin- Társulat nyomdája által igen szépen kiállított füzetben 25 czímeradomány szövege és ugyanannyi czímer színes képe van közzétéve, valamennyi az 1526. év előtti időkből. Van pedig a czímerek közt olyan, melyet Zsigmond király, Hunyadi János, V. László és Mátyás király adományozott, kettő pedig külföldi uralkodóktól való. Ezen füzettel immár 50 közőpíró czímer képe és leírása jelent meg, vagyis legnagyobb része az eddig ismert ezen kori czímereknek.

Állami népoktatás czímen Halász Ferencz köz- oktatásügyi miniszteri osztálytanácsostól terjedel- mes kötet jelent meg, melyben érdeklődést keltő, könnyed előadásban áttekintést ad az állami né- poktatásügy fejlődéséről 1868-tól kezdve a mai napig. Hazafias lelkesedéssel fejtegeti az állami, vagy

helyesebben mondva a nemzeti népvnevelés fontos- ságát az oszthatatlan egységes magyar nemzet erős várának fölépítésére, melynek a magyar nemzet hegemoniáját a földön örök időkre biztosítani kell. Már pedig sok ellenséges törekvés áll e célért való küzdelemben velünk szemben, mikor nem kevesebb, mint 3248 nem magyar tannyelvű nemzetiségi iskola működik hazánk területén. Halász könyvé- nek egyik vezető eszméje a népvnevelésnek, mint elsősorú politikai tényezőnek hangoztatása a ma- gyar nemzeti állam érdekében; a midőn rámutat a nemzetet kiépítése útjában még mindig tornyo- suló akadályokra s az előző idők mulasztásaira, jöleső örömmel sorolja föl az állami népoktatás terén, különösen az 1895-iki év óta megindult rohamosnak mondható fejlődést, mely különösen Wlassics miniszter vezetése óta nemzeti öröknek a jövőben való gyarapodását illetőleg szép remé- nyekre is jogosít. Halász műve nemcsak tanfőriaik, hanem politikussaink legnagyobb figyelmére is méltó. A mű az Athenaeummal jelent meg; ára négy korona. — (K. B.)

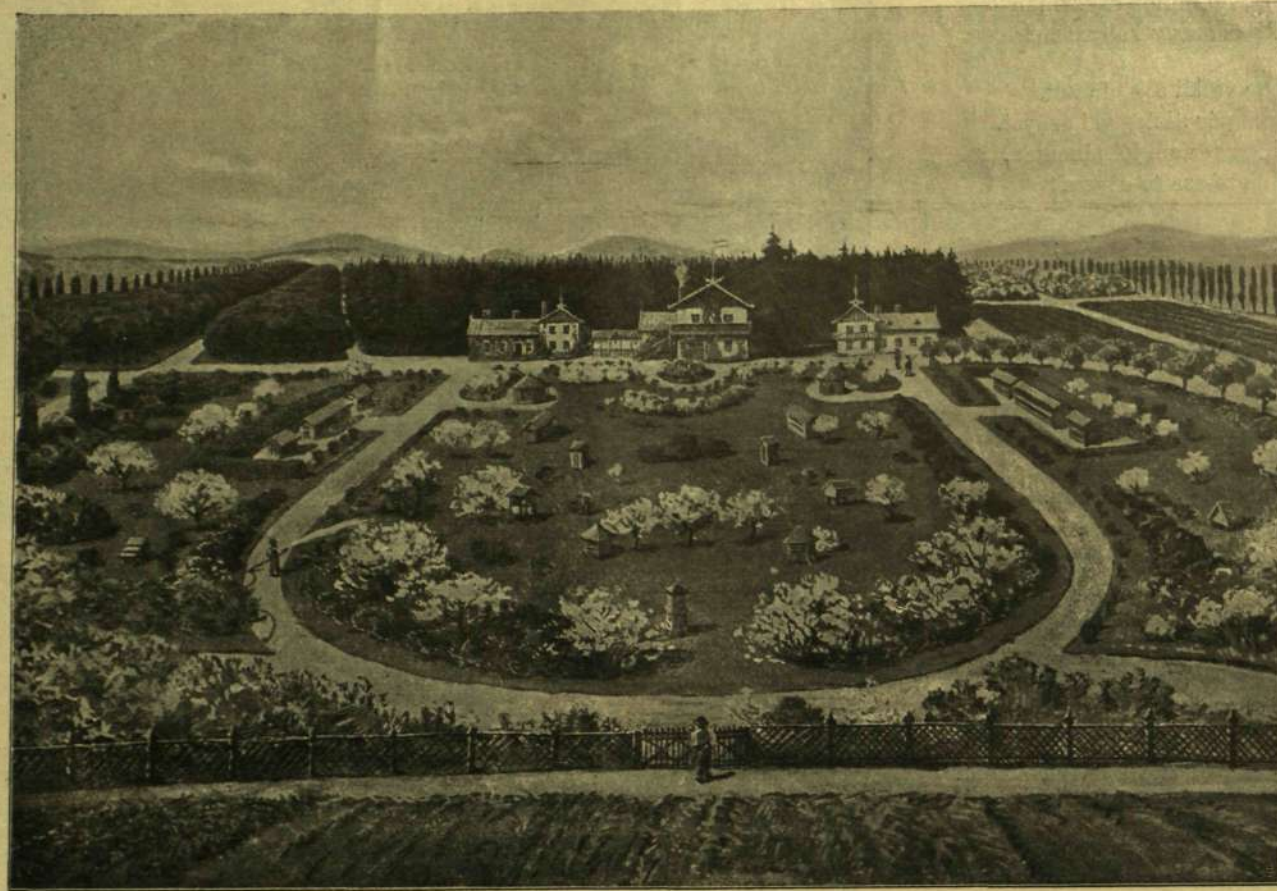
Megtépett fészkek. Ezen cím alatt tizenhölvez apró novellát, rajzot gyűjtött össze szerzőjük, Ló- rinczy György, kinek már „Falusi potentátok” és „A magam földjén” című kötetét is kedvezően fogadta úgy a közönség, mint a kritika is. Most megjelent könyve ismét feltűnteti a szerző mély kedélyét, éles megfigyelő tehetőségét s bizonyosgot tesz ügyes tolla és hivatásfűzéllel. A kötet Singer és Wolfner kiadásában jelent meg, ára két korona 40 fillér.

Déliabók. Irtá Klár István. Könyvében na- gyobbára természeti képeket rajzol a szerző s egy pár elbeszélést is közöl. Munkája, mely törekvést árul el, Ungvározt jelent meg s ára két korona.

Magyar írók élete és munkái. A Magyar Tud. Akadémia megbízásából irta Szinyei József, kir. tanácsos, a Magyar Tud. Akadémia levelező tagja s a Magyar Nemzeti Múzeum hirlap-könyvtárának igazgató-öre; megjelent a 73. füzet (VIII. kötet utolsó 9. füzet), mely a Mihályi és Minnich nevek közé eső 193 írónak életrajzát foglalja magában. Az eddig megjelent 73 füzetben 15,422 írónak éle- trajza és munkáinak jegyzéke van felsorolva. A munka Hornyánszky Viktor könyvtári kiadásában jelent meg és egyes füzet ár egy korona.

A diétás konyha. Irtá dr. Kelen József. A munka tizenhét fejezetben tárgyalja azon tudni valókat, a melyeket a táplálkozásra nézve különösen a gyen- gébb egészségűeknek szem előtt kell tartani; rész- letesebben szól a betegség esetén követendő étrend- ről s a betegnek való táplálékok elkészítéséről is. A tíz ívnyi terjedelmű munka ára egy korona 50 fillér.

Prielle Kornélia ünneplése. Junius első napján délben a főváros művészlíga a Nemzeti Színház első-emeleti csarnokában gyűlt össze, hol az intézet egyik nagymultú művésznőjének, Prielle Kornéliá- nak mellszobrát, Telcs Ede művét koszorúzták meg, mely a művésznőnek már régen elhunyt férje, Szerdahelyi Kálmán mellszobra mellett fog állani. Ezzel ünnepezték, hogy a nagy művésznő betöltötte 76-ik születésnapját, szellemi épségben. Ezt a mű- véstári ritka tüneményt este a Csiky Gergely „Nagymama” előadásakor aztán a színház közö- nése ünnepelte.

A GÖDÖLLŐI MÉSHÉSGAZDASÁG.

A szobor ünnepénél a művész nem volt jelen, bizonyosan szerénységből. A kis csarnokot szorongásig megtöltötték a tisztelők, a színházak tagjai. Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója szót először, Prielle Kornélia művésztől. Szapáry Pál gróf a közönség nevében átadta a színház igazgatóságának a szobor mintáját, mely nemcsak márványból faragva fogja díszíteni a színház csarnokát, mire *Keglevich* István gróf intendáns mondott köszönetet. *Mihályfi* Károly szavalta el ezután *Martos* Ferencnek az alkalomra írt s Prielle Kornéliához intézett költeményét. Most a szebbnél-szebb, szalagos koszorúk letétele következett a szobor talapzatához. Koszorúkat tettek le a Kisfaludy-Társaság, a Petőfi-Társaság, az Országos Kaszinó és a budapesti színházak nevében. Az ünnep legkövetlenebb része este ment végbe, a «*Nagy mama*» előadásán, melyben a kitünő művész az öreg Szeremi grófnő szerepét játszotta. A mikor Prielle Kornélia megjelent a színpadon, az egész közönség felállt helyéről és percekig éljenezve tapsolta a meghatott művésznőt. Innentől az ünneplések sorozata következett, Prielle Kornélia minden nagyobb jelenése után nyílt színen tört ki a taps, a felvonásokon is egyre maga elé hívta, újra és újra tapsolta a fehérhajú művésznőt. Az első felvonás után, lebecsült függönyök mellett, babékoszorúk és virágok közepette Prielle Kornéliát művészársai körbe fogták s *Somló* Sándor rövid beszéd kíséretében a művésznőnek felolvasta *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Wallacis* Gyula közoktatásiügyi miniszter üdvözlő levelét. A művésznő nagy megindultsággal köszönte meg a miniszterek levelét.

Az ünnepélyen kapott virágokkal a művésznő lakását díszítették fel; ezek között tünteti fel Prielle Kornéliát mai számunkban közölt képünk.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia június 2-iki ülését *Heinrich* Gusztáv elnöksége alatt tartotta s nyelv-tudományi és filológiai dolgokkal foglalkozott.

Szilády Áron rendes tag «Szónyomozás» czímmel, a könyörög és a könyörgés szó eredetét kereső értekezést olvasott fel. A jelzett szavak a XV. század végéig nem fordultak elő az imakönyvekben és kódexekben. Először a Festetich-kódexben találunk velük. E szavak mai értelmét azelőtt *imádság* és *onszolás* szavakkal fejezték ki. Ellenben előfordulnak a *könyörget* és *könyörül* szavak. A *könyörög* és *könyörgés* bizonyára megvolt már a XV. század előtti időkben is, de valószínű, hogy ugyanaz az érteleme volt, mint a könyörgetnek, a mi hízlegést jelentett. Utána *Katona* Lajos levelező tag az Ehrenfeld- és a Domonkos-kodex forrásairól értekezett. Az Ehrenfeld-kodex, a legrégibb magyar könyv irodalomtörténeti szempontból, a mióta Volf György a «Nyelv-elmélet» hetedik kötetében kiadta, nem volt alaposabban vizsgálatnak a tárgya. Volf György a forrásokat még csak a ritka, 1504 évi velencei

kiadásig tudta nyomozni. Azóta új és gazdag forrás támadt egy kéziratban, a mely Nemzeti Múzeum birtokában van s a melyben az Ehrenfeld-kodexnek eddig ismeretlen latin szövegű részei maradtak meg. Erről szól folvasás s ezután a Domonkos-kodex eddig ismeretlen forrásait ismertette. Ezekre is egy hazai latin kézirat vezette rá a kutatót. Végül *Hegedüs* István levelező tag bemutatta Bakkhildisznek újonnan átdolgozott fordítását, melynek bevezetésében párhuzamot von Bakkhildisz és Pindarosz közt. A munka e nyáron jelenik meg. A felolvasásokat tetszéssel fogadták.

A Petőfi-Társaság ülése Brassóban. A Petőfi-Társaság koronként felolvasó üléseket tart a vidéken. Május elsején Brassóban tartott ily ülést, a város és környéke nagy érdeklődése mellett. Brassó egyik legemlékezőbb városa az erdélyi résznek és fontos, mint végvidéki központ az oláh határnál.

A Petőfi-Társaság üléséhez rendező-bizottság alakult gróf *Lázár* István főispán elnöklésével; a bizottság tagjai közt voltak: *Jekel* Frigyes dr. alispán, *Hiemesch* Ferenc polgármester, *Schnell* Károly kir. közjegyző, dr. *Ádám* Károly ügyvéd és *Koponyi* Márton gyáros, kik szász létükre is lelkesen támogatták a hazafiás ügyet. A Petőfi-Társaság tagjai május elsején kora reggel érkeztek: *Bartók* Lajos alelnök, *Rákosi* Viktor, *Bárony* István, *Baróti* Lajos, *Pekár* Gyula és *Kis* József. A vasútnál *Rombauer* Emil főigazgató üdvözölte a vendégeket, a kinek *Bartók* Lajos felett, megköszönvén a szíves fogadtatást. Felolvasta a társaság elnökének, *Jókai* Mórnak verses üdvözlését, a melyben testvériséget, munkát és hazafiságot hirdet. A hallgatóság Jókait lelkesen megéljenzte. Felolvastak: *Bárony* István «Idill» című rajzot, *Kis* József költeményeket, *Rákosi* Viktor *Herceg* Ferenczről a «Szivar» című történetet, ismét *Bárony* István Dóczytól Schiller-fordításokat, *Pekár* Gyula Albert M. szász költőtől verseket, *Telekes* Béla és *Baróti* Lajos fordításában, s végül *Rákosi* Viktor «Történet egy mankóról» című rajzát. A felolvasásokat a közönség lelkesen fogadta. Délután két órakor az «Európa» fogadóban lakomára gyűltek össze s azon jelen volt a szász polgárság több tagja is. A felköszöntök sorát *Hiemesch* polgármester kezdte. A lakomáról üdvözlő táviratot küldtek *Prielle* Kornéliának és *Jókai* Mórnak. A Jókaihoz intézett távirat így szól: «A Petőfi-Társaság mai ünnepélyes ülése alkalmából, melynek becsét Méltóságod remek költeménye anyira emelte, szívvel jövő üdvözlését küldi a költő-fejedelmnek Brassó vármegye és Brassó városa: Gróf *Lázár* István főispán, dr. *Jekel* Frigyes alispán, *Hiemesch* Ferencz polgármester. — Este az ott időző pécsi színtársulat a Petőfi-Társaság három tagjának színdarabjából mutatott be részleteket, ú. m. *Herceg* Ferencz «Ocsak brigadéros»-ából az I. felvonást, *Bartók* Lajos «Thurán Anná»-jából a III. felvonást és *Rákosi* Viktor «Aranylakodalom»-ból a muszkátabort.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület május 25-ikén Kolozsvárt tartotta közgyűlését, gróf *Béldi* Ákos és gróf *Kuun* Géza alelnöke alatt. Gróf *Béldi* Ákos mondott megnyitó beszédet. A székely kérdés szerinte az erdélyi rész nemzetiségi viszonyainak alapja és feltétele és ezért ezen kérdés megoldására a kormányknak és a társadalomnak vállvetett erővel egyesülnie kell. Ezért fogadta el az EMKE a felkínált szerepet, hogy a különböző társadalmi erők és tényezők között mintegy a kibékítő és egyesítő legyen. *Sándor* József alelnök főtitkár előterjesztette az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentését és a költségvetést. A 150,221 korona évi jövedelem felhasználásának előadása és a segélyezések felsorolása után különösen kitérte az egyesület honi ipari mozgalmára. A honi iparcikkéket után 24,382 korona folyt be, melyet székely ipari cselekedetek fordítva, szintén elfogadta a közgyűlés. A jövő évi közgyűlést Alsó-Fehérmegye főispánjának és Nagy-Enyed város polgármesterének meghívására Nagy-Enyeden tartják.

MI UJSÁG?

A martiniquei szerencsétlenség és a magyar sajtó. A roppant szerencsétlenség, mely a Kis-Antillának a francia Martinique szigetet érte a Pelée tűzhányó kitörésével, az emberiség mély rokonszenvét ébresztette föl az egész világon, Magyarországon pedig azt a nagy érzést, melyet Franciaországnak ama nemes jótékonyasága hagyott bennünk, mikor az elpusztult Szegedért áldozott. A párisi sajtó rendezte akkor a jótékonyaság emberbaráti mozgalmát. Most a magyar sajtó fordult a magyar közönséghez, kérve, hogy Martinique-sziget csapásához adjon balszámot. *Szeged* maga szintén meg akarja mutatni, hogy 1878 óta újra föltámadt és halás tud lenni. Ott e hó közepe körül rendeznek nép-ünnepet és két vasárnapon tartják. A budapesti újságírók egyesülete országos mozgalmat indít. Ennek vezetésére bizottságot szervez, melynek tiszteletbeli elnökségét *Vasary* Kolos esztergomi bíbornok-primás fogadta el. A bizottság legfőbbjei még *Szell* miniszterelnök, a törvényhozás két Házának elnöke és a budapesti francia főkonzul. Az ország-hoz intézendő felhívást *Jókai* írja meg. A budapesti újságírók egyesületének elnökségéhez már adomány is érkezett. *Lindh* Marcella, a jeles énekművész küldte az első adományt, a Margitszigeten rendezett hangversenyek jövedelmét, 680 koronát.

DARÁNYI MINISZTER A MÉHÉSGAZDASÁG MEGTEKINTÉSÉRE INDÚL.

Tisztelgés a kereskedelmi miniszternél. *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter e hó 3-ikán több küldöttséget fogadott.

A tisztelői küldöttségek közt volt a magyarországi hírlapírók nyugdíj-intézetének igazgatósága is. *Falk* Miksa elnök szót a küldöttség nevében, kifejezvé a régi kartársak igaz örömét azon, hogy egyik kollegájuk részesült Ö Felsége részéről ily fényes kitüntetésben. *Láng* miniszter melegen fogadta a megemlékezőt. Derültséget keltett, a midőn elmondta, hogy a régen múltban, a midőn első színdarabját írta, édesatyjának házirovosa, erről tudomást véve, jó kívánságait így akarta kifejezni: «Ha már erre vetted magat, segíts meg az Isten», de mert a jó doktor csak tört magyarsággal beszélt, így fejezte ki magát: «Ha már erre vetemedett, segíts meg az Isten». Most, új állásomban, hadd mondjam el magam is: «Ha már erre vetemedtem, majd csak megsegít az Isten». Az újságírók után az az ár- és értékbörze tanácsa tisztelgett a miniszternél *Kornfeld* Zsigmond elnök, főrendiházi tag vezetésével. Üdvözlő beszédében fölpaszizolta *Kornfeld* Zsigmond, hogy milyen kemény harcokat kell manapság vívnia a kereskedelemnek s hogy a börze intézményének érdekelt közönséget mindenféle támadás éri. *Láng* Lajos feleletben biztosította a küldöttséget, hogy a börzének mint közgazdasági faktornak fontosságát teljes mértékben elismeri; de az idők folyamán a börzének is, mint minden intézménynek a világon, bizonyos átalakuláson kell keresztülmennie.

Az egyetemre visszatért tanár. Valamint *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter, ki pénzügyi államtitkársága után újra visszatért az egyetem tanári székére, ugy most dr. *Nagy* Ferencz, a kereskedelmi miniszteriumban viselt államtitkársága alól saját kérelmére fölmentetvén, elfoglalja előbbi tanári székét a budapesti egyetemen s a kereskedelmi és váltófogot fogja előadni.

A budapesti tudomány-egyetem összes karai június hó 2-ikán választották meg a dékánokat és a jövő évi rektor megnifikusz választóit. A hittudományi kar tanártestülete dékánválasztotta dr. *Szekely* Istvánt; a jogi és államtudományi kar *Schwarz* Gusztávot, a bölcsészeti kar tanár testület dr. *Pauer* Imrét, az orvoskari tanártestület *Thanhoffer* Lajost.

A műegyetem új épületei. A múzeum-köruton levő, még nem régiben emelt műegyetem helyiségeiben évek óta nem találnak már helyet a tanulók, s a tanítás céljaira a közel levő házakat is kibérelték. A közoktatásiügyi miniszter szükségesnek tartja egészen új épületek emelésére s erre a célra a budai oldalon, a *Ferencz-József*-hid közelében szerzett nagy területet. Itt most új városrész keletkezett a *Lágymanyoson*. *Wallacis* miniszter e hó 4-ikén nyújtott a képviselőház elé törvényjavaslatot, melyben tíz millió koronát kér a műegyetem építkezésére. Az összeg tíz egyenlő részletben az állami pénztári készletből fedeztetik. A műegyetem fölépítése legkésőbb 1911 évi végéig befejezendő.

Eljegyzés. Dr. *Závory* Sándor széles körben ismert gleichenbergi volt fürdőorvosnak s lapunk

munkatársának leányát, *Leonát* eljegyezte *Somossy* László debreczeni fiatal nagykereskedő.

Házasság. *Néhai* *Tórs* Kálmán országgyűlési képviselőnek, a jeles frónak, lapunk évek során át belső dolgozó társának és özvegyének, szül. *Szigligeti* Arankának leányát, *Tórs* Fatimét, *Szigligeti* Ede unokáját e hónap 5-ikén vezette oltárhoz a József-utcai Szent Szív-templomban *Szolnoky* Dezső okleveles mérnök, az Eszterházy hercegi uradalom mérnöke.

Liszt Ferencz szobra Weimáriban. A magyar születésű világhíró zongoraművészek és zeneköltőnek szobrot állítottak Weimáriban, a hol hosszabb ideig élt és a hol meg is halt. Budapestről többen oda mentek ez ünnepélyre, mely május utolsó napjának délelőttjén folyt le. Megjelent a nagy német zeneköltő, *Wagner* Rikhard családja is, melyet szellemi és világi rokonság köt egybe *Liszt* Ferenczhez. A műszerető weimári uralkodó herceg szintén ott volt és koszorút tett a szobor talapzatára. *Goethe* és *Schiller* élete legszebb korszakának színhelyén széles Németországból sokan gyűltek össze. A magyar közoktatásiügyi kormányt gróf *Zichy* Géza, a budapesti zeneakadémiát *Thomán* István és *Szendy* Árpád tanárok képviselték. Kitüntetett figyelemmel részesítették őket, a weimári nagyherceg vendégül hívta asztalához.

HALÁLOZÁSOK.

Pável *Mihály* nagyváradi görög katolikus püspök, május 31-ikén elhunyt máramaros-megyei birtokán *Szlatinán*, hirtelen halálán, 75 éves korában. A játékonny főpap nemrég tartotta ötvenéves aranyünnepét. Harmincz év óta püspök és huszonhárom évig a nagyváradi püspöki széket töltötte be. Sok nagy alapítványt tett, míg ő maga egyszerűen élt. A szabadságharc idejében, mint növendékpap, a románoknak abba a csoportjába csatlakozott, mely a magyarokhoz ragaszkodott. Az ungmegyei egyházmegyében kezdte lelkesi hivatását, 1859-ben a szatmármegyei *Szlatinán* helyezték lelkésznek, a hol később főesperes, majd püspöki helyettes lett. Máramaros-Sziget 1871-ben országgyűlési képviselőnek választotta; 1872-ben szamosújvári, 1879-ben nagyváradi püspök lett. Végül kivánsága szerint ott temették el, a hol meghalt, *Falu-Szlatinán*. A király részvétét nyilvánította elhunytán, valamint *Wallacis* közoktatási miniszter, *Vasary* Kolos hercegprímás. E hó 4-ikén történt temetésére *Biharmegye*, *Nagy-Vár*, valamint *Szatmármegye* főtitkarságai is megjelentek, valamint a balázsfalvi g. k. érsek és az aradi püspöki helynök.

Karsay Sándor a dunántúli evangélikus egyház püspöke meghalt e hó 4-ikén 88 éves korában szülővárosában, Győrben. Hasonló nevű atyja az evangélikus egyház lelkes és tanítója volt, a mikor fia a soproni evang. liceumba ment folytatni tanulmányait, *Kiss* János akkori evang. szuperintendens és költő megkedvelte s többször rábízta irodalmi

munkái leírását. A *Kiss* János által 1790-ben alapított «Magyar társaság»-nak tagja s pénztárnoka volt. Tanulmányait Sopronban s a bécsi egyetemen elvégezvén, gróf *Zichy* Károly gyermekei mellé ment nevelőnek, majd Mecskehelyre (Veszprémmegye) káplánnak. 1839-ben Tóthre (Győrmege) hívták meg lelkésznek 1858-ban győrmegei esperesnek választották, 1863-ban egyházközségi főjegyzőnek és 1866-ban szuperintendensnek. Az oktatási ügy fejlesztésének egyik előharcosa volt. s egyháza érdekében hazafiasan fáradozott. Ö Felsége előbb királyi tanácsosi czímmel, majd 1887-ben magyar nemességgel tüntette ki a «téthi» előnév adományozásával.

Báró *Bánffy* *Dániel* német e hó elsején temették Kolozsvárt nagy részvét mellett. Fia, báró *Bánffy* *Dezső* főudvarmester, az ország minden részéből kapott részvétnyilatkozatokat. A király a kabinetiroda útján fejezte ki részvétét. A miniszterek és számos képviselő táviratban adott kifejezést a részvétnek. Kolozsvár város tanácsa *Bánffy* *Dezső* bárónak, mint a város díszpolgárának részvétirát nyújtott át. Az erdélyi gazdasági egyesület küldöttséggel nyújtott át részvétirát. A város háza és mentő-egyesület épületére, melynek az elhunyt szintén pártfogója volt, kifizették a gyászlobogót. A temetésre megjelentek a polgári és katonai előkelőségek, számos egyesület és testület. *Kenessey* *Béla* egyházközségi főjegyző beszédet mondott és a színházi énekesemléket gyászadalokat énekelt. A nagyszámú koszorút két kocsival vitte. A hatlovas gyászkocsit két fölő arházi növendékek és díszruhás rendőrök kísérték, utána *Bánffy* *Dezső* és *Ernö* báró, valamint a család többi tagjai lépdeltek. Az utcákon, a melyen a menet elhaladt, sok ezere menő közönség állott sorfalat. A koporsót a pályaudvarra vitték, s külön vonaton *Válaszot-Boncz* hídig szállították, onnan *Borsára*, hol férje mellé temették el.

Gróf *Wass* *Pál*, gróf *Wass* *Béla*ának, a nagy-iklői kerület országgyűlési képviselőjének fia meghalt Transzváliban, a boer háborúban. A szomorú hírt az angol hadügyminiszter tudatta, épen akkor, mikor a békekötés már megtörtént. *Gróf* *Wass* *Pál* a legutóbbi időkben *Parishan* tanult, s két hónap előtt néhány barátjával Dél-Afrika felé utazott. Csak később értesítette atyját, hogy a boerok közé ment harcolni. Alig kapta meg ezt a levelet az atya, nemsokára jött az angol hadügyminiszterium távirata, mely jelentette, hogy *Wass* *Pál* grótot, mikor az angol őrségek közt át akart jutni, hogy fontos üzeneteket vigyen a boeroknak, lelőtték. Sokan azt sejtik, hogy *Wass* *Pál* az Európában élő boer megbízottaként és *Krüger* elnökötől vitt fontos üzeneteket Transzváliba.

Bánffy *Simon* kir. tanácsos, pécsi közjegyző, az ottani közjegyzői kamara volt elnök, régi magyar író, meghalt 83 éves korában e hó 2-ikén Pécsen. Az elhunyt 1848-ban a közlekedési miniszterium számvevőségében osztályfőnök volt. A szabadságharc után a fővárosban élt s mint író, különösen mint publicista ismertette tette nevét. 1850-ben, a «Pesti Napló» megindulásának mindjárt elején e

DARÁNYI MINISZTER FOGADTATÁSA A MÉHÉSGAZDASÁGBAN.

A GÖDÖLLŐI MÉHÉSGAZDASÁG MEGNYITÁSÁRÓL.

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a női hájak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarló-nak. Ennek fő oka a hüvelyek szűren és fogékul tudomással vannak, hogy létezik egy olyan természet szer, melylyel a természet szelíd módon kényeszerűbbé, hogy ebben a tekintetben kevésbé akar legyen. E szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratió-féle PÍLULES ORIENTALES** használatából áll, mely minülk a legújabb párisi orvosok által jókán vannak elismervé és tényleg ama tulajdonsággal bír, hogy a női kebelt fejleszti és újra helyrehozza, a szöveteit erősíti, a vállak esontudorodásait elsimítja és a kebel idomának egyáltalában diszkrét testességet kölcsönöznek. Hatása abban áll, hogy a tápláléknak plasztikai anyagokká való alakulását elősegíti, mely utóbbiak a mellujon megállapodnak. Az egy-

szert elért eredmény rendszerint minden küllőse apollis nélkül megmarad. **Ratió-féle PÍLULES ORIENTALES** elvonási hatása által azonnal többé lesz az arczbőr, szépebbé és arcvonások és megújítja a nő egész lényét. E pilulákat mindenki beveheti; a fejlődésben levő fiatal leány ép úgy, mint a teljesen kifejlesztött asszony. Tehát semmi esetre sem lehetnek a legkevésbé az egészségre ártalmasak. **Törvényesen védve.**

A körülbíró két hónapig tartó gyógyszerfolyamot könnyű betartani, a megszokott ételmod, legeszkényebb változtatása nélkül. Ara egy doboznak használati utasításával együtt K 6-45, utánvételt K 6-75. (Szétküldés titoktartás mellett.) Mindazon dobozok visszautasítandók, melyeken a gyáros bélyege nincs és melyeken nem áll a következő lakószám: **J. RATIE, Pharmicien, 5. Passage Verdau, Paris.** Raktár Ausztria-Magyarországra: Budapest, **Török József** gyógyszer. Király-u. 12.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részv.-társ.
Irodái: VI. ker., Andrássy-ut 5. (saját házában). 9376

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét könyveceké és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyószámlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-ot ad az intézet fizeti. Leszámlított váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. **VÁLTÓ-UZLETE** megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó fizetésiakkal. Üzleti órák: délelőtt 1/2-1/2-ig, délután 3-1/2-ig. **Magyar kir. osztályorsjegyek főeljárású helye IV., Ferencz-ter 2. szám. Kézi zálogüzlet: IV., Károly-körút 18., IV., Ferencz-ter és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6.**

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Budapest, V. ker., **Ferencz József-ter 8. sz.**
Kristályüveg készletek, remek virágvázák és alkalmi dísz tárgyak.
Üzlethelyiségünk nem a Lánchíddal szemben, hanem az Akadémia mellett a Béla-utca sarkán létezik. 9517

LOHR MÁRIA ezelőtt **KRONFUSZ**
csipke, vegyeszeti tisztító-és műtéstő-intézete megnagyobbított
erőművi szőnyegporló és szőrmearu megóvó-intézet. — Megbízások átvételnek:
VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában levő gyárban és a következő főközpontokban:
IX., Calvin-ter 9. V., Harminezad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16. Telefon 57-08.
VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

KOTSCHY ERICH
első magy. mech. szőnyeg-kiporlási, szőrmemegóvási és moly-irtási intézet.
Nagy mérvben gőzerővel.
BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 506.

WACHTL ÉS TÁRSA
fényképészeti cikkek raktára
BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota).
Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocgyára
Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48.

Gyárt nagyban elárúsításra következő új cikkek:

A legfontosabb családi dobozokat és díszborítékokat (levélpapírokkal és borítékokkal), névjegykártyákat, gyűjteményeket, gyűjteménypapírokat, gyűjteményjegyeket. Saját gyártmányú fémszarkokkal ellátott rajz- és képtáblákat, szekrényekbe és tornapapírokat, továbbá papírárukat, plakátosokat és különféle összehajtható dobozokat.

Állandó kiállítás a fenti cikkekkel a városi iparosarnokban megtekinthető. 9307

Rozsnyay
vasas china bora.

A Rozsnyay-féle vasas china bora egyike a legelőnyösebb és leghatásosabb gyógyszernek. Magyar édesborral készítve, a külföldi készítményekkel nemcsak kiállítja a versenyt, hanem azokat felül is múlja. Vérszegényeknek különösen ajánlható.

Számos elismert nyilatkozat. Több kórházban van alkalmazva. 9413

Igen hatásos vérszegénység, sápkor, neurasthenia eseteiben. Egy üveg ára 2.40 kor. Egy 6 üveget tartalmazó postai láda 12.12 kor. franco küldve.

Főraktár Budapestben: **Török József** gyógyszerár. Továbbá a készítőnél: **Rozsnyay Mátys** gyógyszerárban Aradon, Szabadság-ter, valamint minden más gyógyszerárban.

Tavaszi és nyári évad 1902. Valódi brünni szövetek.

Egy 3.10 m. hosszú (frt 2.75, 3.70, 4.80 jó szövetek, mely teljes férfüllyint (kabrát, nadrág és mellény) ad, ára csak valódi gyapjából. 9541

Fekete szalonbőrtényre való szövet 10 frt, valamint felöltőszöveteket, turista-loden, legfinomabb kammingarn stb. gyári áron szállít a lelkiismeretesnek és szolidnak elismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünnben.
Minták ingyen és bérmentve. Mintaszertől szállítástól kezeskedve. A **magyarrendelők előnyei** igen nagyok, ha a szöveteket **egyenesen a fenti czég gyárhelyén** megrendelik.

Eró-Egészség. „Szent-Anna“
malátacakes (tápsütemény).
Elsőrangú tanárok és orvosi szakértők által ajánlott, tisztán malátából, minden egyéb liszt hozzáadása nélkül készült.

Speciális erőtápszer.
Egészségeseknek, lábadozóknak, betegeknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt alkalmas. Eredeti zárt doboz 1 frt 25 k. Postaküldemények utánvétel. Kapható csakis zárt dobozokban minden fűszerkereskedésben és gyógyszerüzletben. 9648

Főraktár: HOFFMAN JÓZSEF
cs. és kir. udvari szállító. Budapest, V. kerület, **Báthory-utca 8. szám.**

+ Soványság +
Száp telt testfelmunka a ml keleti aróprórakról, 1900. évi párisi aranydíjmal kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 tonnyi gyarapodást eredményezett. Orvosi tud. szerint. Szérumbevitellel. Nem szédülés. Szérumbevitellel. Ara karjokonként 2 kor. 50 fill. Postaküldemény vagy utánvétel. Kiszámlált, tisztított. Hgyien. Institut 9156

D. Franz Steiner & Co.
Berlin, 18. Königsplatz-utca 69. Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12.

Kormánybiztos.
Technikum-Altenburg S.-A.
Gépészet, elektrotechnika és vegyeszet számára. 9008
Tanműhely. — Műsor bérmentve.

Virágbarátoknak!
„Florol“
virágrágya - kivonat használatára bámulatos hatással van a virágok fejlődésére, színpompájára és illatára. Egy doboz 80 fillér, 1.50 korona és 3 korona. A hol nem kapható, oda postán bérmentve küldi kor. 1, 2-50 és 4 koronát a főraktár **Waltersdorfer Pál** droguis, Budapest, VII., Kerepesi-út 8.

5 koronáért
küldök 4 1/2 kgr., 50 darab, a sajtósalánál megszárított, finom, enyhé 9682

pipereszappant
róza, méz, ibolya, rezeda, jázmin stb. illatu darabokból szépen összeválogatva.

KANN IGNÁC
Bécs, II. Lilienbrunn, 17.

A Franklin-Társulatnál megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

MATTONI ERZSÉ-SÓSFÜRDŐJE
BET BUDAPESTEN (BUDAPEST)

Meglepő gyógyhatással bír különösen **női bajokban**, továbbá alhasi és általános vérbőségben, verőcézéri pangások esetén máj- és lép-bajokban, aranyérbén stb.

Idény április 15-étől szept. végéig.
65 fürdőszoba;
számos kellően berendezett kényelmes vendégszoba. Vendéglő mérsékelt áru étel és italokkal.

Rendelő főorvos: 9466
Dr. POLGÁR EMIL.
Villamos vasuti állomás.
Ára kötvé 2 kor.

VASÁRNAPI UJSÁG

24. SZÁM. 1902. BUDAPEST, JUNIUS 15. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJONSÁGOK (a Világkrónikával együtt) egész évre 24 korona, félévre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, félévre 8 * A POLITIKAI UJONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félévre 5 * Külföldi előfizetőknek a postaiak megfizetésétől viteldi is csatlakod.

XIII. ALFONZO TRÓNRALEPÉSE.
NAGYSZABÁSÚ ünnepélyességek között foglalta el trónját az ifjú spanyol király, XIII. Alfonso. Madrid városa ünnepeket díszít az alkalommal, s ez a dísz sajátosságosan tükröztette a spanyol szokásokat. A spanyolok nem zászlókkal díszítik fel ünnepélyes alkalmakkor házaikat, hanem szőnyegekkel, s szinte versenyeznek ilyenkor drágább-nál drágább szőnyegkincseik mutogatásában, melyeknek szingazdagságát nagy mértékben emeli a délvidéki nap erős fénye.

Az ünnepélyességek programja nagyon gazdag és változatos volt; legfontosabb részük május 17-ikére, pünkösd szombatjára esett. Ezen a napon volt a király eskütétele a kongresszus palotájában s a tedeum a nagy-szerű San-Francisco el Grande templomban, a melynél két bibornok, 30 püspök, a szenátorok és a képviselők, a külföldi fejedelmek képviselői s az állami hivatalok fejei voltak jelen. Az eskütételt és a tedeumot az ünnepi menet kötötte össze, mely a királyi várból indult ki és ugyanoda tért vissza.

Másnap a király a Buen Retiro nevű parkban letette atya emléksobrának alapkövét. Pünkösd hétfőjén a Salon del Prado nevű sétatérén nagy csapatszemle volt az új király jelenlétében, másnap pedig ugyanott fényes virágkorzó, végül szerdán nagy bikaviadal, melyet a király rendeztetett. Mindez alkalmakkal fejedelmi pompát fejtettek ki, melynek emelésére még a muzeumok műkincseit is felhasználták. A virágkorzó szépségét nagyban megkönnyítette a gazdag délvidéki növényzet s a fiatal király maga is nagy kedvvel vett részt a virághajigálásban. A spanyol katonaság pompázó egyenruhái, valamint a külföldi fejedelmi vendégek és katonák csak fokozták a látványosságok szingazdagságát s ezernyi népsokaság szolgált a ragyogó képek keretétől.

XIII. ALFONZO SPANYOL KIRÁLY ESKÜTÉTELE A MADRIDI KONGRESSZUSI PALOTA DÍSZTERMÉBEN